

91  
20. února 1971

Opři se, bratřičku  
cesta je rozbitá  
Budeme klopýtat  
zpátky už nemůžeme!

Karel Kryl - "Bratřičku, zavírej vrátka"

F A K T A

PŘIPOMÍNKY

U D Ā L O S T I

-----  
Vydavatelská samoobsluha v nákladu, který určují sami čteháři  
podle toho, kolikrát tento měsíčník sami rozmnoží. Pamatujte,  
že fakta zůstávají fakty a v historii platí i po letech, byť se  
k nim přijalo třeba šestero usnesení a jakékoli poučení.  
-----

## PO ÚNOROVÉM ZASEDÁNÍ ÚV KSČ

Situace po únorovém zasedání je charakteristická tím, že přestože bylo rozhodnuto o svolání sjezdu a strana by se tedy měla začít intenzivně zabývat perspektivami, je její hlavní pohled upřen pořád ještě dozadu. Účtování není skončeno a svědčí o tom nejen povolání Indry za člena politbyra a Hoffmana za kandidáta předsednictva, ale i přístup k dvěma základním dokumentům prosincového pléna: o resoluci o jednotě strany, která favorizovala Husáka a mířila spíše kupředu, se vůbec nemluví, zatímco Poučení /které musel Husák po jednání v Moskvě přepracovat k dobru konzervativců/ kodifikují Husákovu ustup od jeho původních koncepcí, se neustále široce komentuje a v mnohém i překračuje.

Ukazuje to například i materiál, připravený v ÚKRK pro Rudé právo pod názvem Sli proti nám, Text utočí proti mnohem širšímu okruhu lidí než Poučení a v druhé části ~~materiálu~~ seriálu napadá přímo Husáka v pasáži o bratislavské městské konferenci /i když ho nejmenuje/; i nepřítel zasvěcení vědí, že Husák byl iniciátorem napadených výsledků. Kromě toho je v Poučení i v seriálu ÚKRK jmenováno v druhém centru i celé předsednictvo ÚV KSS, jak bylo zvoleno na sjezdu KSS - podle návrhu osobně předneseného Husákem. /Předsednictvo KSS: Husák, Boča, Faltaň, Harenčár, Klokoč, Lupták, Novomeský, Pavlenda, Sádovský, Sedláková, Tažký, Zrak; Novomeský se už měsíce zasedání nezúčastňuje. - Sekretariát: Husák, Abraham, Graca, Pavlenda, Sádovský, Turček, Zrak - posuďte sami, co zůstalo z Husákovy týmu./

Tento vývoj je třeba vidět i v širších souvislostech, jako jeden z diskusních příspěvků před 24. sjezdem KSSS. Ostatně naše Poučení bylo do nedávna jediným publikovaným materiálem v SSSR před jejich sjezdem /teprve minulý týden byly zveřejněny téze pětiletky; Poučení je v tomto srovnání ovšem "političtější"./

V souvislosti s naším i sovětským sjezdem /podle rituálu budou sjezdy i v Bulharsku a NDR, Poláci uvažují o urychleném svolání sjezdu taky/ se bude nepochybně znovu diskutovat problém pozvané sovětských vojsk. Téměř úplný ověřený seznam signatářů obsahuje jména: Bilka, Kolder, Svestka, Piller, Indra, Kapek, Mestek, David, Plojhar, Laštovička, Rytíř, Mamula, Auersperk, Jan Havelka, Fr. Havlíček, Horčic, Sulek, Hes, Hoffman, Pavlovský, Salgovič, Chňoupek, Nový, Trojan, Kaska, Jakeš, Barbírek, Rigo, Krajčír, Soják, Inneman, Stavinoha, Klíma, Kudrna, dále Hendrych, Jan Němec, Hrbek, Pecha a Lenárt /malá podrobnost: Lenárt hledal spojení na předsednictvo XIV. vysočanského sjezdu, oznámil, že chce učinit prohlášení, jímž se přihlašuje k jeho výsledkům; byla domluvena i hodina návštěvy, avšak než k ní došlo, přájel pro Lenárta obrněný transportér a odvezl ho na letiště - zavezli ho do Moskvy k jednáním: díky tomu může dnes být 1. tajemníkem na Slovensku/. Důvody, proč se tato jména zatím tají, jsou různé. Na jejich uveřejnění nemají asi zájem Husák, Svoboda, Štrougal, Kempný, Hanes nebo Erban, kteří se snaží odmítnout teorii o prvo-rozenectvé internacionalistů, především signatářů. Je nesporné, že i v Poučení oceněná aktivita těch, kteří zvali, slouží dnes nové ofenzivě těchto sil a jejím výsledkem je i poatup Indry a Hoffmana. Sami signatáři však zřejmě ještě dnes mají určité pochybnosti, plynoucí nejen ze strachu před veřejným míněním. Z kruhů sovětského velvyslanectví v Praze jsme se v těchto dnech dozvěděli, že jmenovaní slíbili napřed Udalcovi podpis a pak v posledním okamžiku se vyděsili a nepodepsali nic. Z toho by plyulo, že nejen pět, nebo 15, ale všechny podpisy byly dodatečné.

Vysvětlovalo by to i dosud těžko pochopitelnou skutečnost, že Piller i Barbírek jsou mezi signatáři, ale v noci z 20. na 21. srpna hlasovali pro resoluci předsednictva, odsuzující invazi. Hovořil o tom na prosincovém plénu 1970 i nový kandidát předsednictva Karel Hoffman, když odsoudil resoluci a dodal, že ještě větší hanba padá na ty, kteří způsobili, že tato rezoluce získala většinu 7:4. Kdyby Piller a Barbírek Udalcova nezklamali, mohlo předsednictvo schválit invazi 6:5 hlasům. Piller, který

Kolderem, Indrou a Bilakem připravovali vstup vojsk na Orlíku, a pak hlasoval s většinou, odsoudil vstup vojsk ještě na plénu 31. 8. 1968, kde navíc vylíčil, jak nedůstojně s nimi jednali na sovětském velvyslanectví. Po srpnu sice znovu obrátil, nechali mu udělat kus černé práce, ale dostalo se mu odplaty "internacionalistů" na únorovém plénu, kdy odešel z předsednictva. Další sestup by měl být už jen otázkou několika dnů.

Podle informace komise, zkoumající v aparátu ÚV, jak se dostala na západ správa "Pillerovy komise", zjistila, že Piller půjčil jeden z exemplářů ještě před srpnem Jiřímu Pelikánovi. V následujících zmatcích se na to zapomnělo a zděšení vypuklo až loni, kdy tato zpráva na západě vyšla. Potvrdí-li se tato informace, končí Pillerova kariéra nejen oprávněně, ale také pěkně ironicky. Takovéto změny ovšem nepřidávají klidu ani jiným, například Štrougalovi, jemuž mohou "pravověrní" předložit ze srpna několik zajímavých dokumentů, které tehdy podepsal, na něž by jistě rád zapomněl. Nejvýznamnější událostí únorového pléna 1971 je bezpochyby příchod Aloise Indry do předsednictva. Indra už v listopadu 1968 ve svém diskusním příspěvku nastínil program postupu konzervativních sil. Je cílevědomý, koncepční, pracuje systematicky na upevňování a posilování své moci. Ve stranickém aktivu, který je nyní u moci, má poměrně silné základy, zejména na východní Moravě; vypěstoval si i dobré kontakty v bezpečnosti a v armádě. Rovněž Bilak má dost silné základy, je stále aktivnější /velmi aktivní je i Šalgovič, včetně svých vystoupení v televizi/, zatímco Kapek má silnější pozice jen v Praze.

Protože Husák je dnes zbaven /nebo se zbavil i sám/ svých nejvěrnějších spojenců, své vlastní kádry a stoupence nechal většinou bez protestu zlikvidovat, je třeba považovat Indru /posíleného Hoffmanem v ÚRO/ za nejvážnějšího adepta nástupnictví po Husákovi. K tomu nemusí dojít hned, protože při současné situaci v Polsku a nejistotě v sovětském vedení nemá jistě Moskva zájem na další výměně vedoucích osob v Praze. Ale lze v tuto chvíli pravděpodobně říci, že Husákov manévr k zachránění vlastní pozice brzkým svoláním sjezdu síly "dělnicko-rolnické" vlády dost úspěšně zvládly. Nemusely ani trvat na požadavku, aby nejprve došlo k ideové diskusi ve straně, jak se to snažily prosazovat po oznámení, že sjezd má být svolán /na poradě tajemníků v polovině ledna tr./.

Husák ví, že čas nehraje v jeho prospěch, ale nedovedl-li využít možnosti zbavit se odpůrců po otevření Trojanova tresoru se jmény spiklenců a nevyužil-li ani polských událostí, nedokázal-li také ani zachránit vlastní garnituru, jeho čas už prošel. Nedojde-li k nepředvídaným věcem, může zůstat ve funkci už dnes jen tehdy, a tak dlouho, dokud v Moskvě budou preferovat status quo za každou cenu. Samozřejmě, že do událostí mohou zasáhnout síly, které jsou mocnější než intriky Indrů, Bilaků i Husáků - i u nás, stejně jako v Polsku je rozhodující společenskou silou dělnická třída, a její vystoupení může doslova přes noc změnit situaci i plány těch, kteří usilují o kabinetní uchopení moci. Pokud však tato síla nezasáhne, přinese svolaný "XIV. sjezd" změny v ÚV a v předsednictvu spíše v duchu nynějšího vývoje. Už dnes se počítá s tím, že další Husákov spojenc Erban, odejde po květnovém sjezdu do pense.

V souvislosti s únorovým plénem došlo k dalším kádrovým změnám. Vyměňují se tři vedoucí oddělení, kteří sloužili za Novotného, za Dubčeka i za Husáka. Odešel z vlády lidovecký ministr zdravotnictví Vlček, kterého nahradí dosavadní náměstek, komunista Prokopec. Tím bude v době, kdy se mluví o aktivizaci Národní fronty /mimořádně: mluvilo se o ní i na první konferenci NF roku 1959/, kdym přišel do jejího čela Novotný/, odstraněn z české vlády poslední nekomunistický ministr, který měl nějaký resort. Na Slovensku je tento stav už od roku 1948.

KSC vstupuje do roku svého padesátého výročí a sjezdu s nejhorším věkovým a sociálním složením ve své historii. Zpráva z prosincového pléna, předložená členům ÚV konstatuje, že věkový průměr členů je 49 a půl roku /v době sjezdu tedy 50 let/, v Praze dokonce 57 let! V KSC je pouze 18 procent dělníků /včetně důchodců 26 %/, v Praze jen 12 procent! Symptomatickým stárnutím je i drobný fakt: na místo Václava Hájka, který se stal tajemníkem Středočeského kraje, byl do funkce místopředsedy ÚKRSK

zvolen H. Mandák, který už v roce 1968 - po příchodu vojsk - resignoval pro stáří na členství v této komisi. Avšak tři roky poté je dost mladý, aby mohl střežit stanovy a čistotu strany. A snad některým při tom uniklo, že už ani nebyl zvolen za předsedu KRK při českém byru, které se takto nenápadně likviduje spolu s ostatními - především slovenskými - institucemi federace, za kterou Husák tak vášnivě bojoval.

Okresní a krajské konference budou tedy volit delegáty na "sjezd". Původní delegáti byli zbaveni mandátu, což je v komunistických stranách bezprecedenční porušení stanov. A tak československé události zůstávají vedle polských stále ve středu zájmu před blížícím se XXIV. sjezdem KSSS, který by se měl konat už 30. března 1971. Všechno nasvědčuje tomu, že v sovětském vedení jsou rozpaky tváří v tvář mnohým problémům, před nimiž tento kolos doma i ve světě stojí. Nezdá se, že by existovala výrazná li-  
nie sovětské zahraniční i domácí politiky. Číslo pětiletky jsou samozřejmě povzbuzující, ale to není všechno; vždyť jsou i kapitalistické země, které rozvíjejí rychle hospodářství - a dělníci z toho mají dokonce i někde víc. Socialistická velmoc by měla přijít s jiným, podmanivějším programem. K sebedůvěře nemůže moc přispět ani to, že při hodnocení srpna je sovětská veřejnost zatím odkázána jen na Poučení, vydané v SSSR vysokým nákladem. Vždyť k Poučení se vyjádřily zcela odmítavě nejvýznamnější strany, které zatím mají možnost svobodného vyjádření /Jugoslávie, Itálie, Francie, Holandsko, Velká Británie, Belgie, Španělsko, Švédsko, Austrálie atd./. Stanovisko italské KS dnes publikujeme.

I ono je příspěvkem k XXIV. sjezdu, stejně jako hlas jinak váhající KS Francie, která se ústy Marchaise 1. února vyjádřila zcela odmítavě k možnosti rehabilitace stalinismu. A to má také jistý význam. Na podzim jsme informovali o vystoupení tajemníka sovětského velvyslanectví v Praze Starikova. Vystoupil na schůzi "čechistů" v Národním domě na Vinohradech a označil chruščevismus za jed v žilách komunistického hnutí. Starikov řekl, že XXIV. sjezd se musí vrátit ke Stalinovi /výslavně hovořil o jeho tézi o zorstřování třídního boje za socialismu, a o odhalování nepřátel ve straně/. Informaci o jeho vystoupení přinesl začátkem roku také pařížský Le Monde. Sovětská strana zprávu nejen nedementovala, ale naopak Starikova z Československa odvolala.

Hlavním diskusním příspěvkem k 24. sjezdu KSSS, a také ke "sjezdu", který připravuje dnešní vedení KSČ, jsou ovšem události v Polsku. Kdo neztratil soudnost, měl by se z nich rychle poučit.

## DVA POLSKÉ MĚSÍCE

Prolistujte si naše staré noviny, když se k nim dostanete: dva měsíce po odchodu Nowotného z funkce prvního tajemníka v Československu se staly následující věci: prvním tajemníkem ÚV KSS byl zvolen Vasil Bilak, Smrkovský s ním /bez konkrétních výsledků/ jednal 13.1. o návratu Husáka a Novomeského do politiky.

Dubček přijal staré komunisty, kteří mu vyjádřili podporu.

Do vedení Svazu spisovatelů byl zvolen Goldstücker, Válek a Procházka,

Jan Zelenka změnil Literární noviny na Kulturní noviny, Předsednictvo ÚV KSČ rozhodlo, aby byl připraven akční program a aby veřejnost byla informována o jednání PÚV KSČ, i sekretariátu,

J. Kozel byl jmenován vedoucím ideologického oddělení ÚV KSČ, Byla schválena registrace Literárních listů, Uprchl generál Šejna,

Konalo se slavnostní zasedání ÚV KSČ za přítomnosti šéfů stran socialistických zemí,

Jedas a druhové sepsali a stranickým orgánům rozeslali protestné listy proti lednovému usnesení ÚV, a Národní shromáždění schválilo postavení Bratislavy jako hlavního města Slovenska.

To je všechno. Až do 10. března nebyl vyměněn ani jediný tajemník v okrese nebo v kraji, jediné změny byly ty, k nimž došlo přímo 5. ledna v ÚV KSČ.

Dva měsíce po svržení Gomulky se toho v Polsku stalo mnohonásobně víc:

1. Bylo uznáno, že strana je vinna za tragédii, kníž došlo na polském pobřeží a v jiných městech
2. Byl vyplacen příspěvek sociálně nejslabším rodinám
3. Byly zmrazeny maloobchodní ceny na dva roky
4. Byl vyměněn předseda vlády
5. Byl vyměněn předseda odborů
6. Byl vyměněn maršálek sejmu.
7. Dva dny poté, co předseda vlády v Sejmu oznámil, že Polsko si už nemůže dovolit žádný ekonomický ústupek, rozhodlo politbyro zrušit zvýšení cen z prosince a vrátit je na původní úroveň
8. Byl vyměněn ministr vnitra
9. Církvi na přivtělených územích byl vrácen církevní majetek. 14. února se konala ve všech polských kostelech na zeměkouli /v cizině žije 10 miliónů Poláků/, samozřejmě v Polsku, a v Římě za účasti papeže, modlitba za polskou vlast
10. Došlo ke změnám brvních tajemníků ve většině vojvodství, ve Štětíně, ve Vroclavi, ve varšavském vojvodstvu, v Opolu, v Krakově, v Poznani a jinde. Ve Štětíně z 18 původních členů předsednictva zůstalo jen 3, 15 je nových. Ke stejným změnám dochází v závodech i v okresech, a také v odborových organizacích
11. Došlo k rozsáhlým stávkám na pobřeží, stávkující si vynutili přítomnost Gierka a Jaroszewicze. Stávkovaly textilky v Lodži, které si vynutily přítomnost předsedy vlády a zrušení rozhodnutí o zvýšení cen.
12. Bylo přijato rozhodnutí o obnovení varšavského zámku, jehož historická úloha není Rusům nijak příjemná /byla v něm např. vyražena za povstání celá ruská posádka/. Poláci posílají i zlato /jako u nás na poklad republiky/, příspěvky posílá i polská mládež, pracující na Ostravsku.
13. Z funkce v ÚV rezignoval štětínský tajemník Walaszek, z funkce předsednictva a sekretariátu Kociolek, z funkce předsednictva Loga-Soviňski, z ÚV byli vyloučeni Kliszko a Jaszcuk atd.

Gierek mluví polsky a srozumitelně, snaří se říkat pravdu, informovat - o zásadách politbyra se jako kdysi u nás začínají vydávat zprávy - a také polský tisk živě začíná reagovat na skutečné problémy. Přes počáteční váhavost je po dvou měsících jako celek zajímavější, než byl náš tisk ještě 5. března.

Neuvědly jsme ovšem zdaleka všechny změny a hlavně tu nejvýznamnější, která spočívá ve změně klimatu. Z Gierkových projevů a diskusí, z článků v tisku, z dopisů čtenářů je jasné: krise má stejné kořeny jaké měla u nás a Poláci nenašli jinou cestu, než jakou jsme při jejich řešení postupovali my.

Půjde stejnou cestou SSSR i Varšavský pakt, jen s tím rozdílem, že tentokrát budou v Polsku zasahovat československá vojska?

Ve čtvrtek bylo naší četce a rozhlasu přikázáno, aby nepublikovala z Polska nic, než oficiality. Polské hodnocení a komentáře se nesmějí publikovat, "protože jsou v rozporu s našim hodnocením". Přeloženo do češtiny to znamená, že nesohlasíme s Gierkem, který řekl, že "nešlo o žádné kontrarevoluční hnutí, že šlo o oprávněnou nespokojenost a hlavní proud neměl za cíl ohrozit socialismus v Polsku, nýbrž přispět k jeho nápravě". Tak tedy bude embargo na zprávy z další socialistické země a řeči o výměně zkušeností budou mít pouze ironický podtext.

V polském tisku ani v projevech se dosud neobjevilo žádné varování a la "Vezměme si poučení z Československa". Je to pozoruhodné a zdá

se i logické: jedete-li svým autem po silnici a dodržujete-li pravidla, a přesto vás přátelský tank shodí do příkopu, nemůžete z toho už žádná poučení vyvozovat - nebo snad nejezdit nebo skočit z okna.

Události v Polsku vnesly nový prvek do zaběhnutého procesu vládních a stranických změn v socialistických zemích. Poprvé byl vůdcovský tým smeten hněvem lidu, poprvé vůle dělnické třídy, vyjádřená za pomoci jejich nejučinnějších zbraní - stávek a demonstrací - prosazuje pokračování reformem. To je historický příklad a ne Poláci od nás, ale my od nich bychom se měli poučit.

Neboť polská dělnická třída vystoupila proti Gomulkovu režimu aniž se příliš zabývala tím, jaké má postavení Moczar, či jak jsou rozloženy síly v politbyru nebo co na to řekne Brežněv. Rozhodla se, že ona řekne své slovo, a řekla je dost hlasitě, aby bylo slyšet na celém světě. Bylo to slovo, které rázem degradovalo československé "Poučení" na směšný pamflet. Bylo to slovo, které nepřímým potvrzením oprávněnost československé cesty v první polovině roku 1968 a bylo to slovo, které řeklo, že tento socialistický model - nerozhoduje zda v Polsku, Československu, Bulharsku, NDR či SSSR - je nemocný a potřebuje léčbu. Tak mu také bylo porozuměno v řadách revolučního hnutí v Itálii, Anglii, Francii a jinde.

V Měskvě jistě n považují polský způsob, který by mohl být nakažlivý /podle zpráv z SSSR tam vypukly pomaha letech, ba desetiletích, v únoru t.r. první stávky/ za přijatelný. Ale polští dělníci se tam na jejich názor neptali. Vystoupili a svým činem jediným rázem rozbili i hlavní argument, ospravedlňující i invazi do Československa. Neboť, jak se říká, vojska k nám přišla proto, aby zabránila kontrarevoluci a protistranickým činům. Nuže - v Polsku ta vojska už byla, když se první dělníci vydali do ulic. A smřšť, kterpu prochází byrokratická vrstva funkcionářů starého vedení, se vůbec nedá srovnat s tím, co se stalo v Československu. Jen padlých tu bylo o něco víc. Ale ti byli zabiti intervenujícím vojskem, které sem přišlo proto, aby "zabránilo krveprolití".

Sovětská vojska tedy nejsou překážkou pro dělnickou třídu, když si chce udělat pořádek. To je poučení, které musí především sověty velmi zněkľidňovat.

Všechno nasvědčuje tomu, že se Gierek za své návštěvy v Bialystoku sešel se sovětskou delegací na běloruské hranici. Tam prý byl domluven sovětský úvěr /asi jsme byli, v roce 1968 málo rozhodní, že jsme ho nedosahli/; setkání prý se neúčastnil Brežněv a někteří z toho usuzují, že se zlobí, jiní zase, že má plno starostí se sjezdem. Ať je cokoli z toho pravda, nebo dokonce něco úplně jiného, nadá se, že polské pracující tyto věci příliš netrápí.

Trápí je vlastní problémy, a ty chtějí řešit a řeší je. Nekomplikují si své vystupování příliš ohledy na to či ono, i když Gierek zřejmě patří dnes v Polsku mezi populární politiky, aby pro samé ohledy neztratili to, o co jim jde především.

A totaké je poučení k nezaplacení.

Proč myslíte, že Husák a Štrougal spěchali do náhodské Tepny, kde pracuje řada polských dělnic?

#### PERSPEKTIVA

Pod tímto titulkem přináší polská "Polityka" z 13. 2. 1971 úvodník svého šéfredaktora Mieczysława P. Rakowského. "Je už plná pravda o pozadí a průběhu prosincových událostí? To nikdo netvrdí. Gierek ve svém projevu zřetelně řekl, že některé příčiny situace si vyžadují další analýzu... Mnoho diskutujících na zasedáních podtrhlo, že národní potenciál byl nevhodně využíván a že objektivní rozvoj ekonomiky žádal vytvoření nových instrumentů řízení. S optimismem posloucháme řeči o nutnosti rozšířit pole iniciativy a samostatných rozhodnutí odborných kádrů v nejrůznějších ohniscích našeho života... jeden z čtenářů mi nedávno napsal: Gierek budí velké sympatie, které jsou ovšem neporevna-

telné s tím, jak velké měl sympatie Gomulka v roce 1956. Po takovém rozčarování je ovšem třeba dívat se vládě na ruce. - Ano, souhlasím, třeba se dívat vládě na ruce akontrolovat ji, ale podívejme se trochu i na své ruce... Rakowski se pak zabývá těmi, kdo byli na posledním zasedání vyloučení z ÚV a říká: "Mnoho let, vždycky podle toho, jaké sami zaujímali stanovisko, nás učili marxismu a klasifikovali každého, kdo měl jiné mínění. Teď se najednou zakopali na pozicích uražených lidí. Účastníci plenárního zasedání získali ještě jednu přesvědčivou lekci o tom, jaké mají následky osobní i společenské činy, jestliže se politik odtrhne od mas, když si přisvojí víru v neomylnost, zavře se ve svém vznešeném kabinetě a prakticky uskutečňuje tézi, že cíl světí prostředky. Cokoli můžeme o kriteriích, která používáme při ocenění lidí, zaujímající vedoucí funkce, pravdaje, že největší odpovědnost spočívá na představitelích strany, na těch, kteří mají rozhodující vliv na politickou linii. Vždycky to tak bylo i bude. Jakmile vůdci na to zapominají, mohou být konce hrozné. Politik, který zaujímá místo na špičce stranické hierarchie, musí pamatovat, že díky pozici, kterou má i díky možnostem, které se mu nabízejí, je jeho podíl na úspěších větší než jiný, ale také podíl na neúspěších převyšuje ostatní... mnoho úvah budeme muset věnovat tomu, co udělat, aby se už v budoucnosti strana neodeřvala od společnosti a vedení strany od stranických mas. Není to jednoduché, vždyť přece ve stanovách jsou dost přesně tyto zásady formulované. A přesto se v praxi ukázalo, že je to možné. Je to jeden z nejpálčivějších úkolů, který nás čeká."

#### POUČENÍ Z ČESKOSLOVENSKA

Rinascita 22. ledna 1971

Alessandro Natta k "Poučení",  
dokumentu přijatém ÚV KSČ

Po krátké charakteristice obsahu "Poučení" autor píše:

"Dokument je pokusem o politicko-teoretické uspořádání názorů a stanovisek, které nebyvaly postupně převahy ~~afxxxpxx~~ od srpna 1968 a na tom základě jaksi sankcionuje opatření, která byla mezitím přijata - od postupného vyřazování největších představitelů "nového kursu" z politického života, počínaje Dubčekem, a až po hluboké čistky ve straně.

Z hlediska analýzy událostí neposkytuje nová data ani fakta. Jeho cýhnam a jeho závažnost je v celkové linii interpretace krize čs. státu a čs. strany a v odpovědích, které dává na politické a principiální otázky této krize. Zkoumat jej musíme i my, nejen proto, abychom opakovali svá stanoviska k československým událostem /které mimochodem nemusíme měnit ani ve světle těchto "poučení"/, ale spíše, abychom se pokusili vyvodit z něho i my další nějaká poučení o problémech, které mají rozhodující význam pro náš boj za demokracii a socialismus.

Nepřesvědčivá analýza

1. Vývoj událostí po sesazení Novotného a "nový kurs" měl podle dokumentu "pravicový", podvrtný a tedy kontrarevoluční charakter. "Pravice", což v celém dokumentu zůstává širokým termínem a navíc velice povšechným jak pokud jde o sociální /maloburžoasní/ konfiguraci, tak pro politické znaky i pro spojení se zahraničními skupinami /sociální demokraté, sionisté, klerikálové/ rozpoutala - praví se v dokumentu - ofensivu, která rychle nabývala dosahu reálného nebezpečí zhracení socialistického režimu a obmavy státu z doby před rokem 1948, protože nalézala nejprve toleranci, a potom dokonce splývá s akcí vnitřní pravice v KSČ. Natento pravicově revizionistický blok se soustřeďuje palba, ukazují se jeho různé složky, uvádějí se jména představitelů. /Dále citovány výňatky z dokumentu nebo charakteristiky/.

2. Druhá téze, také ne nová a už opakovaná je, že navzdory odporu "zdrabých sil" ve straně a mezi pracujícími dospěly v srpnu 1968 věci tak daleko, že už nebyla žádná jiná možnost čelit vnitřními silami kontrarevoluci. Hrozilo nebezpečí občanské války, porážky socialismu. Proto, t vrdí dále dokument, se stává "třídní, národní a internacionální" povinností výzva k zásahu spojeneckých socialistických zemí, i když není řečeno, ani jak, ani kdy byla vydána.

Nehodláme opakovat argumenty a hodnocení, na jejichž základě jsme již v minulosti pacitovali nutnost popřít zdůvodněnost ~~tržk~~ takového typu interpretace /dodejme jenom mimochodem, že je těžké přesvědčit, když například se cituje odsouzení jako důkaz faktu, takže proto, že t e d byl ten či onen představitel vyloučen, by to mělo znamenat nepochybně, že t e h d y se provinil proti straně/. To, co však chceme zdůraznit je, že v tomto dokumentu převažují vnitřní okolnosti, týkající se stavu strany a společnosti v Československu před lednem a po něm, a jak klíčem k výkladu se stále více stává analogie mezi situací v Československu 1968 a v Maďarsku 1956, o čemž se dokument výslovně zmiňuje. Ponechme stranou přesvědčení, které jsme vyjádřili v nejdramatičtějším momentu krize, že totiž tato analogie nemá žádný reálný základ a že nelze vůbec považovat za hotový fakt, že vývoj situace ČSSR by vyústil v onen maďarský. Jedno je však jasné: když se tvrdí, že po více než deseti letech se vytvořilo opakování nebo katastrofálního faktu a ono "bolestné nutnosti" zahraničního zásahu, nelze se vyhnout nutnosti nejen přísnějšího a důkladnějšího hledání odpovědnosti, ale i příčin chyb v politickém, hospodářském a myšlenkovém řízení, které jsou u kořenů tohoto zásahu, a také pátrání po příčinách, proč se včas nevytvořily ony politické vztahy, založené na rovnosti a otevřené a vzájemné kritičnosti mezi komunistickými stranami a socialistickými zeměmi, které by měly být substancí mezinárodní solidarity.

V tomto světle se jeví zcela nedostatečnou kritika /obsažená též v dokumentu/ novotnovského řízení, autoritářského a subjektivistického, jeho nedostatečného uplatňování linie XIII. sjezdu /kterou dokument považuje za správnou/, jeho nekritický postoj a ideologické odzbrojení. Dovolávat se maďarského příkladu tedy neodpovídá na tyto otázky, naopak je činí ještě závažnějšími. Stejně tak otázka, proč Novotného odpor proti změnám ve straně /ve vedení/ mohl nabýt rozměrů hluboké roztržky, kterou lednový "kompromis" nemohl odvrátit, neboť jakkoli se nazývají nebo definují různé skupiny podle potřeb okamžiků - novátoři, konzervativci, pravíkoví revizionisté, marx-leninská levice - je přece třeba uznat jako reálný fakt rozpor a vnitřní boj v KSČ.

A ještě jedna otázka: Jak to, že v zemi jako Československo, jehož úspěchy na cestě k socialismu i dokument zdůrazňuje - se krize ve straně během několika měsíců rozšířila na krizi v celé společnosti, takže - jak se říká - proletářská moc se dostala na pokraj zhroutení a nezbyvalo jiné východisko než spojenecké zbraně?

Zde je třeba zamyslet nad některými základními otázkami, o kterých dokument svým způsobem také hovoří, a o nichž nám nedávné události v jiných socialistických zemích napovídají, že to nejsou výlučně nebo specificky československé otázky. Vedoucí funkce dělnické třídy a strany, organizování socialistické moci, vztah strana-stát-společnost, problémy socialistického hospodářství, plánování ekonomiky, kulturně-politické řízení, vztah mezi národní autonomií a internacionalismem. Jsou to otázky, na které chtěl dát "nový kurs" pozitivní odpověď, a které se v dokumentu vracejí v drastickém a totálně kritickém hodnocení.

Dokument ostře kritizuje takzvanou pravíkově revizionistickou skupinu, že ohrozila vedoucí úlohu strany ve společnosti.

Není pochyb, že to je bod, který je jedním ze základních v československé situaci celého průběhu těchto posledních let. Je to teoreticko-politická otázka, která zajímá celé dělnické hnutí.

Nedomníváme se, že by po lednu chybělo vědomí, jak eminentní charakter má problém místa strany ve společnosti a v řídicí funkci jako síla, která musí být schopna řídit celý systém politických a sociálních spojení, který vytvářel ve specifických československých podmínkách v roce 1968 základy diktatury proletariátu. /Je citován Akční program pasáž o tom, že strana si musí svou politickou plně zasloužit svou vedoucí úlohu ve společnosti/. "Plně zasloužit" znamenalo kritizovat ony přežilé, dogmatické koncepce vedoucí úlohy strany, které neobstály ve zkoušce, jak ukázala zkušenost a které jsou pořád příčinou vážných zvratů a nebezpečných krizí. Kdo si myslí, že jakmile dělnická třída jednou došla k moci, může se strana dělnické avantgardy těšit jakési permanentní investičně. neoddiskutovatelné a neodvolatelné, riskuje, že se bude řídit do

záhuby - a když k tomu dojde, nenapraví to tím, že navrhne znovu starou předchozí cestu. Proletářská strana musí najít právo na svoji hegemonii plnění náročného úkolu každodenního řešení problémů rozvoje společnosti a to i s hlediska národního. Vedoucí úloha tedy znamená neustále ji znovu a znovu dobývat ať v otevřeném demokratickém střetávání s jinými silami tohoto historicky determinovaného bloku, s kterým se vede společně boj za socialismus a o nějž se opírá socialistická moc a socialistický stát. Je třeba vrátit problém vedoucí úlohy strany k leninskému principu hegemonie jako potřeby - kterou zdůrazňoval i Gramsci - aby dělnická třída i její strana dovedla být "vládnoucí" a "řídící" jak ve fázi boje za dobytí moci, tak - a tím spíše - i ve fázi budování nového státu a společnosti.

Jestliže se ztratí nebo rozplyne moment hledání a získávání "souhlasu", "přesvědčení", jestliže se nepodaří realizovat ono zprostředkovávání zájmů s hledisek různých politických, sociálních a národních skupin, jimž chce být hegemonem a jestliže se převaha marxistického pojetí nepromítá do intelektuálních a morálních hodnot, jež by byly jedním prvkem celého národa, pak to vede k tomu, že každá krize autority a jednoty strany se promění v katastrofální krizi celé společnosti. Máme dojem, že chápeme-li se vedoucí úlohy strany tak, jak byla chápána v Československu před lednem, a jak ta, dnes konec konců znovu a stejně předkládána, pak to nejen neodpovídá, ale přímo odporuje socialistickým tradicím této země a zvláštním podmínkám jejího vývoje, protože bylo i oficiálně přiznáno, že Národní fronta měla být výrazem sociální a politické plurality, aby z komunistické strany nemusel být vytvářen přímý představitel všech společenských zájmů. Procesy, které vyvěraly z takových pojetí /i pokud jde o odbory, inteligenci a přežívání maloměšťáckých tendencí/ vedly k mimořádně závažným důsledkům v zemi jako Československo, které dosáhlo v kapitalistické fázi takové úrovně rozvoje a tedy vysoké sociální diferenciace, že se tím odlišovalo od jiných zemí již při začátku budování socialismu.

Národní otázka je revoluční

Dokument "Poučení" upozorňuje, aby se tento problém nekladl abstraktně a v absolutních termínech. Ale nelze přejít mlčky to, že je velmi významný rozpor mezi nyní vykládaným pojetím národní svrchovanosti a způsobem, jak sám tento dokument tak říkajíc historizuje celou otázku /citát z úvodní pasáže o prolínání sociálních a národních cílů v š. dějinách/.

V tom je podle našeho názoru velmi důležité uznání revolučního charakteru národního boje, boje za samotnou existenci českého a slovenského národa a také uznání vzájemného prolínání hesel sociálního osvobození s perspektivou socialistické společnosti a národní svrchovanosti v celých moderních dějinách Československa. /Natta dokazuje na Mnichově, válce, boji KSČ za masový ozbrojený boj proti nacismu autoritu KSČ, mimo jiné plynoucí z jejího hesla obnovy národní celistvosti a svrchovanosti/. Drtivá většina obyvatelstva tehdy viděla, že jedině v politice hlášané KSČ, je záchrana země. V tom nalzáme základní princip tohoto procesu vybojovávání hegemonie čs. dělnické třídy a její strany v národní společnosti a nalzáme v tom také historické potvrzení Gramsciova intuice: Sociální skupina může být vedoucí silou ještě před dobytím moci, ba je to dokonce jedna ze zásadních podmínek pro dobytí moci./

Od tohoto okamžiku podle našeho názoru zapustila KSČ hluboké kořeny v národních dějinách, stala se jejich hlubokým interpretem a hlavním protagonistou, takže široké masy jí přiznávají novou úlohu hegemonní síly celého společenského a politického vývoje. Od tohoto okamžiku se shromažďují všechny historické a politické podmínky, které dovolily v únoru 1948 Gottwaldovi odrazit pekus o buržoasní uchpení moci.

Od tohoto okamžiku se také potvrzuje, i v rámci českého a slovenského národa a jejich vztazích k jiným lidově demokratickým zemím Evropy,

„správné bylo Leninovo tvrzení, že „hranice nebudou určovat jenom podle  
„feb výroby“.

Potvrzujete nejenom politická praxe socialistického společen-  
ství na poli hospodářském, kulturním a politickém, protože vedle nutného

momentu jednoty v různých formách byl uchován národní aparát na poli eko-  
nomickém /integrace totiž nepřekročila skromné začátky, vládně však široké  
plánování v rámci národním/ a dokonce i vojenském, kde společné plánování  
nešlo - a podle nás sp rávně - až k zrušení národních armád. Toto široké  
uznání principiálních hodnot a národních zvláštností pro historickou fázi,  
kterou není odvážené předvídat jako ještě velmi dlouhou, patří nejenom k po-  
litickému učení mezinárodního komunistického hnutí /dokladem toho jsou  
diskuse a závěrečné dokumenty posledních mezinárodních porad komunistických  
stran v Karlových Varech a v Moskvě/, ale tvoří i základ samotných mezi-  
národně právních norem, jež upravují vztahy mezi socialistickými zeměmi  
Evropy. Za všechny platí text Varšavské dohody, ve které se výslovně tvrdí -  
a to je třeba opakovat - že vojenská pomoc jedné nebo skupiny socialistic-  
kých zemí jiné zemi v případě agrese nemůže být poskytnuta, byla-li by  
porušena svrchovaná práva dotyčné země a bez výslovné žádosti jejich národ-  
ních ústavních orgánů. A dobře chápeme, že v československém „Poučení“  
nemůže být k ospravedlnění vojenského zásahu v srpnu 1968 citováno nic  
z mezinárodně právních norem, které socialistické země Evropy svobodně  
přijaly.

Otázka obrany autonomie a národní svrchovanosti je proto nezadatelná  
jak historicky tak politicky v současném okamžiku. právě tak pro nás zůstá-  
vá plně platné, že rozvoj revolučních procesů a postup k socialismu ve  
světovém měřítku jsou nevyhnutelně podmíněny uznáním plné autonomie. Poli-  
tické a organizační rozhodování dělnických a komunistických stran patří  
k těmto autonomním právům, stejně jako princip rozlišnosti cest v přístupu a  
budování socialismu. I v tomto světle nás nuí československé události znovu  
zdůraznit tuto naši orientaci a naše stanoviska, která jsme zaujali k těm-  
to problémům v posledních letech, a také na našem 12. sjezdu a na Mezinárodní  
poradě v Moskvě.

Tyto naše úvahy samozřejmě „nevyčerpávají diskusi o složité proble-  
matice, kterou předpokládá toto poučení“ z čs. krize. Nepochybujeme, že  
socialismus je nutností i „pro zemi“, která se dostává na cestu k socia-  
lismu už ve stadiu průmyslově vyspělého hospodářství,“ jak se v tomto  
dokumentu tvrdí. Ale teoreticky se v něm definuje zvláštní pojetí socia-  
lismu. Musíme v závěru zdůraznit, že nejen cel á činnost naší strany vy-  
chází z představy a projektu velmi odlišné socialistické společnosti, ale  
že tento dokument není ani takový, aby nás a ostatní přesvědčil, že i pro  
Československo mohou být cesty v něm naznačené, cestou k překonání dlouhé  
a dramatické krize rozvoje socialismu.“

Proti tomuto článku vznesl Husák prudký protest, že je napadeno  
usnesení ÚV KSČ. Článek přivedl vztahy obou stran do konfliktní situace.  
Ale sedí.

### ANGLIČTÍ KOMUNISTÉ K POUČENÍ

Rozsáhlejší negativní komentář k Poučení vyšel v komunistickém  
týdeníku Comment. Dne 3.2. 1971 z něho citoval část /venyechal např. pa-  
sáž o antisemitismu/ i Morning Star:

„V posledním vydání týdeníku Comment jsou otištěny rozsáhlé výňatky  
z nového dokumentu „Poučení“, který vydal nový ÚV komunistické strany,  
a komentář k němu od Dr Tony Charterera, vedoucího tiskového a agitačního  
oddělení britské strany.

Postavení před fakt, že vstup vojsk nebyl na základě žádné oficiální  
žádosti - píše - a že proti němu protestovalo vedení státu a strany, do-  
kument konstatuje: „ÚV KSČ odmítá abstraktní pojetí suverenity socialistic-  
kého státu, tak jak je šíří buržoasní propaganda v zájmu klamání mas,  
a stojí na pozicích, které odpovídají také v otázkách samostatnosti státu  
třídinnému a internacionálnímu charakteru socialistického státu“. Není  
jasné, co dokument míní abstraktním pojetím nezávislosti socialistického  
státu. Lehin však vždy zdůrazňoval, že zásada dobrovolnosti musí být  
zachována ve vztazích mezi socialistickými státy právě proto, aby byl  
posílen proletářský internacionalismus.

Pouze tedy, když pracující určité země sami svobodně rozhodují o svých ekono mických a politických požadavcích, mohou vědomě a aktivně spolupůsobit při jejich dosažení.

Z toho důvodu je intervence zvenčí, i když třeba motivována těmi nejlepšími snahami, škodlivá pro budované socialismu a také pro mezinárodní komunistické hnutí.

Naše strana usoudila, že intervence byla neospraveditelná a že řešení krize v Československu v roce 1968 vyžadovalo politické prostředky a že odpovědnost měla převzít KSČ a pracující lid bez vnější intervence. V posledním dokumentu není zho la nic, co by ospravedlňovalo jakoukoli změnu ve stanovisku, které už dříve zaujala naše strana, uzavírá Tony Charter."

**ODPOVĚĎ ADOLFA HERMANNA NA OTEVŘENÝ DOPIS ČS. VĚDCŮ ČASOPISU NEW SCIENTIST**  
Loni na podzim uveřejnila Práce otevřený dopis čs. vědců /prověřených/, který byl adresován časopisu New Scientist, jenž uveřejnil stanovisko podle Adolfa Hermanna, zabývající se pronásledováním inteligence a vědců v ČSSR. Dopis osmi obsahoval některá překvapivá tvrzení, např. že vyhození vědci vlastně v republice neexistují, že někteří šli z provokace pracovat k lopatě, aby pozlobili současnou vládu atd.

10. prosince 1970 uveřejnil New Scientist otevřený dopis OSMI v plném znění a také odpověď A. Hermanna.

Hermann nejdříve uvádí, že tzv. otevřený dopis způsobil mezi vědci rozruch, že není německým novinářem vypovězeným z ČSSR /jak se v dopise osmi uvádí/, a že dopis osmi se snaží vytvořit dojem, že Hermann říká něco jiného než co říká. Nepsal třeba o bití studentů, ale když už osm o tom hovoří, upozorňuje na události z 20. srpna 1969, kdy tisíce mladých lidí, z nichž mnozí ani nedemonstrovali, byly bity a zatýkány. Pripomíná, že jeho článek se netýkal policejních akcí, ale "důsledků současné politiky v Československu na budoucnost země, která je tak chudá na suroviny, že její přežití závisí na síle mozků. Upřímně si přeji, aby někdo mohl dokázat, že se zcela mýlím, když říkám, že intelektuální vrstva v Československu je systematicky eliminována rozsáhlým zbavováním míst těch, kteří zůstali po masové emigraci vědců a studentů, že toto propouštění se rozšířilo dále do průmyslu, který trpí ztrátou techniků, a že celý vzdělávací systém je degradován odstraňováním učitelů s autoritou a podrobování uchazečů o studium politickému výběru. Bohužel, jediná dobrá zpráva v dopise z Prahy se týká akademika Wichterleho. Nebyl odstraněn z Makromolekulárního ústavu, jak se zdálo v době, kdy jsem psal /v červnu/, ale pouze zbaven ředitelského místa a pracuje nyní jako vědecký pracovník v institutu, který vytvořil. Ovšem ani nadále nemůže cestovat do zahraničí, a to samo je významné omezení v rychle se měnícím oboru plastických hmot.

Dopis potvrzuje vážnost stranických čistek a moje hodnocení jejich rozsahu. Snaží se ospravedlnit čistky tvrzením, že stranavylučuje pouze karieristy a antisocialisty. Ve skutečnosti vše, co bylo nezbytné k udržení stranické legitimace, bylo souhlasit se sovětskou okupací Československa.

Po uveřejnění mého článku, ale před tím, než byl v Praze uveřejněn "otevřený dopis", došlo k dvěma důležitým událostem. První, že "čistka" se rozšířila na nečleny strany ve výkonných pozicích, včetně politicky nevýznamných. Ti, kdo nemohli, nebo nechtěli přesvědčit své inkvizitory, že vítají sovětskou okupaci, sdílejí osud podobně smýšlejících členů strany a jsou propouštěni nebo degradováni.

Druhou událostí je kampaň zahájená vůdcem strany dr. Gustávem Husákem a premiérem Štrougalem, směřující k opětovnému získání "technické inteligence", to znamená graduovaných inženýrů a techniků. Nabízí se jim možnost "znovu získat důvěru strany, i když se dopustili v minulosti politických chyb". Tato kampaň, a ještě více současné pokusy dr. Husáka zbavit se se souhlasem Moskvy některých z nejhorsších "hord-liners" /tvrdáků, zastánců tvrdé linie/ pouze potvrzuje, co jsem říkal ve svém

článku: že hospodářská paralýza způsobená čistkami zbabuje i Sovětský svaz důležitých dodávek. To potvrzuje ještě výrazněji snížení počtu vývozu čs. organizacemi zahraničního obchodu. Konečně bych chtěl říci, že nejsem Němec, jak naznačuje dopis, když mne nazývá Herr Hermannem a že jsem nebyl a ani nemohu být vypovězen z Československa. Ve skutečnosti jako mnozí českoslovenští občané, jsem byl vyzván k návratu. Nemáme nepřátelský vztah k socialismu, teřebaže si myslím, že že to co se dnes v Československu děje, není ani socialismus ani praktická politika. Důvod, proč zůstávám v zahraničí je velmi prostý: Bojím se, že návrat by mohl mít pro mne stejné důsledky nyní jako v roce 1950, kdy jsem byl na základě falešného obvinění zatčen, aby mi po šesti letech vězení bylo řečeno, že "je dokázáno mimo jakoukoli pochybnost, že obžalovaný nespáchal čin, z kterého byl obviněn ani žádný jiný trestný čin proti československému zákonu". Doufám, že současná čistka nepůjde tak daleko jako ona, a že moje obavy se ukáží neoprávněnými. Ale nejsem ochoten riskovat podruhé."

#### PŘED PROCESEM S OMLADINOU

Koncem roku 1969 a začátkem roku 1970 bylo zatčeno několik desítek převážně mladých lidí, hlavně studentů, z nichž 13 zůstává dodnes ve vazbě; když Rudé právo přineslo na začátku zatýkání zprávu, naznačilo souvislost jejich činnosti s požáry, jejichž velký počet - jak se tehdy psalo - nelze vysvětlit jen nešťastnou náhodou.

V prosinci minulého roku zaslalo 35 osobností z Francie a jiných zemí československé vládě dopis, ve kterém ji žádají, aby propustila skupinu zatčených mladých lidí na svobodu. Když po měsíci nepřišla žádná odpověď ani odpovídající čin, byl dopis v lednu t.r. zveřejněn. V tomto otevřeném dopise se mj. píše:

"Nejsme příznivci neohraničené svobody. Je nám jasné, že za socialismu nemůže být svoboda pro ty, kteří chtějí obnovit kapitalismus... Četli jsme texty Revoluční socialistické strany a ~~zřekli~~ ze všeho, co jsme se o této skupině dověděli, je nám jasné, že vinit tyto mladé soudruhy z kontrarevolučnosti je pomluvou. Myslíme si - i když se plně neztotožňujeme s jejich stanovisky - že v socialistické zemi tato stanoviska musí být předmětem politické diskuse...

Od prvních zatýkání uběhl už rok. S těmito soudruhy se však nediskutuje. Jsou naopak drženi ve vězení a mají být soudzeni. Tito mladí soudruzi, z nichž někteří prožili ve vězení právě své dvacáté narozeniny, platí za vážavý postoj československých vůdců k tomu, jsou-li politický procesy nutné či nikoliv. Už několikrát oznámený proces je odkládán z měsíce na měsíc... Žádáme okamžité osvobození mladých zatčených soudruhů. Žádáme, aby jejich činnost a jejich stanoviska byla počátkem veřejné politické diskuse". Mezi signatáři dopisu, který se musí zdát trochu naivní člověku, žijícímu v tomto režimu, je herec Roger Blin, Roger Garaudy, Alaine Krivine, levicový nakladatel Francois Maspéro, bývalý člen ÚV KS Itálie a člen vedení Il Manifesto Luigi Pinter a Romana Rossande, generální tajemník francouzské PSU Michel Rocard, nositel Nobelovy ceny Laurent Schwartz, J.P. Sartre, herečka Delphine Sayrigová, bývalý šéf partyzánského hnutí ve Francii a bývalý člen vedení ÚV KSČ Charles Tillon atd.

7. ledna 1971 vyhotovil konečně krajský prokurátor dr. František Štilip obžalobu pro městský soud. Proces byl stanoven na 8. února, ale byl odložen kvůli kongresu MSS, který se konal v Československu. Čs. justice nechtěla působit asi delegátům konflikty svědomí: aby hlasovali a přijímali rezoluce proti politickému pronásledování studentů v Equadoru nebo v Řecku a souhlasili se stejnou věcí v zemi, byť je zrovna asi slušně hostí. Pak byl stanoven nový začátek procesu na 22. února, ale zase odložen, protože se obžaloba - ostatně velmi podobná skandální obžalobě Pachmana aspoň - dostala do zahraničí, kde způsobila poprask, takže se hovoří o tom, že bude přepracována. Jiné informace mluví o tom, že se uvažuje přeřadit některé svědky mezi obžalované. Přestože k procesu ještě nedošlo - a do jisté míry i právě proto - došlo za hřanicemi k několika demonstracím, mezi něž patří i dvojí obsazení našich diplomatických budov ve Francii. 12. února obsadili mladí příslušníci Komunistické ligy Alaina Krivina československý konzulát v Paříži a dvacet mi nut rozdávali letáky s požadavkem "Osvoboďte Petra Uha

Petra Uhla a jeho soudruhy! Socialismus ano - Stalinismus ne!" Krivine na improvizované tiskové konferenci v obsazených místnostech konzulátu vysvětlil, proč protestují proti připravovanému procesu s 19 studenty v Praze: "Nebojují za restauraci kapitalismu, ale proti byrokracii, za okamžité stažení sovětských jednotek a za skutečný socialismus/" Řekl také, že čeká na to, jaké stanovisko zaujme Francouzská komunistická strana, protože G. Marchais ještě nedávno tvrdil, že dojde-li v ČSSR k politickým procesům, KSČ je odsoudí.

Ve středu 17. února vnikla další skupina do budovy obchodního zastupitelství našeho velvyslanectví v Paříži; protestovala i proti procesu se Skutinou - Prokurátor Štilip žaluje 10 studentů /Jana Frolíka, Jaroslava Baštu, Egona Čierného, Ivana Dejmalu, Radena Bašeho, Jaroslava Suka, Václava Korčiče, Tomáše Sigmunda, Jana Dostála, Marii Daškovou/, prof. ing. Petra Uhla, praktikantku sociologického ústavu ČSAV Sibylu Flegstedtovou, laboranta ČSAV Petra Lukačoviče, úřednici pošty Petrušku Šustrovou, zaměstnanku Mikrobiologického ústavu Pavla Čremera, nakladatelského redaktora Filipa Serrane, provozního technika z Avie Karla Čambulu, zaměstnankyni ČEDOKU Matyldu Břožovskou a dělníka z Armabetonu Jiřího Hoffmana, že rozmnožovali provolání a letáky, "jejichž obsah mohl vyvolat nesouhlas a odpor vůči socialistickému společenskému řádu a narušovat úsilí KSČ o konsolidaci politických a hospodářských poměrů v republice", "čímž spáchali trestný čin podvracení republiky podle § 90 odst. 1 trestního zákona".

Obžaloba však nenachází dost odvahy citovat z těchto tiskovin, aby uvedená tvrzení dokázala, ale tyto výzvy a letáky jen - podle svého hodnotí: tvrdí, že "v rámci ideologické diverze... zahraniční nepřátelé socialismu... podporují řízení idejí zdánlivě // protiimperialistických. Podporují proto i různá ultralevičácká hnutí /pozn.: vzpomeňte si, jak v politických procesech padesátých let bylo obžalovaným také vytýkáno, že se skrývali za socialistické myšlenky, že chodili rafinovaně do továren agitovat pro KSČ / i trockistické skupiny, které sice zdánlivě // zaujímají krajní antiimperialistické postoje /pozn.: bojují např. zdánlivě proti válce ve Vietnamu a nechají se za to zdánlivě zavírat a mlátit pendrek/, avšak ve skutečnosti revoluční hnutí v kapitalistických zemích diskreditují a poškozují... /pozn.: na rozdíl třeba od SSSR, který zaujímá vždy správné třídní postoje, a když třeba stávkují baskičtí horníci proti Francovi, pošlu urychleně do Španělska polské lodě s uhlím, aby fašistický režim zachránil... Vyšetřováním bylo zjištěno, že obvinění, kteří se seskupili v konspirativně organizovanou protistátní skupinu, která ... nekriticky přebírala zahraničními centry k nám šířená navenek radikální hesla a programy, pokládající ČSSR za nesocialistický stát /socialismus: každému podle jeho zásluh - pozn./ a považují proto za nutné odstranit veškerý státní a stranický aparát a nahradit ho systémem tzv. "všelidové samosprávy".

Obžalovaným se klade za vinu, že vypracovali programová prohlášení a že založili organizaci, kterou zpočátku nazývali "Revoluční hnutí mládeže", později "Revoluční socialistická strana /Československá/". Vytýká se jim sepsání Manifestu, dokumentu "Byrokracie ne, socialismus ano!" Výzva všem mladým atd.; také účast na projugoslávské demonstraci v době sjezdu SKJ 1969, kdy KSČ proti vůli většiny strany i národa neposlala na sjezd oficiální delegaci, účast na protestní demonstraci proti vypovězení burmských studentů z NDR a účast na srpnových událostech roku 1969. Dr. Štilip viní obviněné, že "vyrobili písemnosti a letáky a plně se zapojili do kontrarevoluční činnosti nepřátel socialismu, která vyvrcholila navenek kolem 21. 8. 1969 v Praze a na jiných místech ČSSR násilným vystoupením kontrarevolučních živlů a jimi svedených osob... motivem jednání obžalovaných bylo nepřátelství k socialistickému společenskému řádu republiky. Pro posouzení tohoto motivu je po právnícké stránce nerozhodné jakým ~~způsobem~~ způsobem, působením, vlivem tento postoj zaujímali. Rozhodující je, že tento postoj v době páchaní trestné činnosti měli a že byl pohnutkou trestné činnosti. "Připravovaný proces ukazuje, že po právnícké stránce je už v Československu mnoho věcí nerozhodujících. Rozhodující je jen jedno: všichni musí souhlasit přesně s tím modelem socialismu, který se zde nyní praktikuje. Kdo má výhrady, může být souzen.

Správně by měl být souzen celý národ. 19 mladých lidí je totiž plně a jedno s ostatní většinou v tom, že byrokraticko-centralistický model socialistické společnosti, jak byl u nás obnoven po okupaci v srpnu 1968, není důstojný občanů skutečně socialistické společnosti. Usilovali o jeho přeměnu v moderní demokratickou socialistickou společnost a i když byli zatčeni, naprostá většina se chovala důstojně a nenechala se svést k zbytečným nebo dokonce flaešným výpovědím. Všichni, jimž jsou skutečně drahé osudy socialismu v naší zemi - ať už souhlasí s jejich programem ve všem, nebo ne - vyjadřují jim svou revoluční solidaritu. Revoluční myšlenka se nedá vyhubit represivní silou; zvláště tehdy ne, když má tolik nositelů.

#### Pár slov komentáře

Počtem obžalovaných se tento případ přibližuje známému procesu s radikální pokrokovou mládeží /Omladinou/, kterým rakouská vláda chtěla v 90. letech zlomit rev-oluční vření mezi mladými českými intelektuály a dělníky. Máme tedy před sebou velký politický proces a teprve budoucnost ukáže, zda politický záměr převáží - jako v procesu s Omladinou - nad neustrannou spravedlností. Zatím je jen jeden uklidňující fakt: Dr Štilip koriguje velkou podezřívavost Rudého práva a 19 obviněných ze žhářství nepodezřívá. Avšak pouze tato jediná věc uklidňuje; jinak je duch žaloby, vznášené Dr Štilipem nanejvýš znepokojující. K znepokojujícím rysům žaloby a jejího zdůvodnění patří jednak:

Ideologická motivace. Protistátní aprotisocialistický charakter činnosti obviněných demonstruje krajský prokurátor studiem a rozmnožováním trockistické literatury; schůzkami s "představiteli IV. Internacionály a extrémě levicovými směry" při legálních zájezdech do ciziny; označením ultralevicových a trockistických skupin za síly, které "sice zdánlivě zaujímají krajní protimperialistické postoje, avšak ve skutečnosti revoluční hnutí v kapitalistických zemích poškozují a diskreditují" - ; účastí na tzv. projugoslávské demonstraci -atd. Z hlediska státně-bezpečnostní ideologie, která se u nás rozvinula právě v padesátých letech v souvislosti s tehdejšími protizákonnými politickými procesy, musí být samozřejmě radikální orientace obžalovaných a jejich antibyrokratická představa socialismu - nepřátelská. Je to ovšem hledisko nepoučené teoretickým ruchem, kterým mezinárodní komunistické hnutí prochází v posledních letech a který ještě není ukončen. Hledisko, které spočívá na pochybných tvrzeních bez důkazů.

Politická motivace, je druhým zneklidňujícím prvkem. Žaloba uznává - dosti odvážně - za jediňě správnou pouze jedinou ideologickou představu socialismu a socialistického státu, ačkoli z hlediska platného práva nelze tento problém - svou podstatou vědeckýb - řešit. Ideologická argumentace Dr. Štilipa - který dostává řadu protestních listů - je s to prokázat u obviněných "nepřátelství í k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky" jen za cenu uvedené jednostrannosti, kterou ovšem opírá o politické důvody. Přejímá i pochybné politické hodnocení našeho vývoje v letech 1968-1969. Proto může i najít zřejmý rozpor mezi snahami obviněných a snahami politického vedení strany a státu od dubna 1969; z toho vyvozuje mimořádnou společenskou nebezpečnost činnosti obviněných. Každý ovšem ví, že názory a postoje 19 nebyly v té době ničím výjimečným, a že je - třeba v mírnější formě zastávala převážná většina naší společnosti. Dokazují to ostatně mnohé projevy samotných představitelů strany a státu, počet vyloučených a vyškrtnutých z KSČ, veliké čistky v zastupitelských sborech a další věci.

Právě politické stanovisko, které Dr Štilip v žalobě formuluje, bylo tehdy opravdu výjimkou a ani dnes nelze říci, že je v souladu s politickým postojem většiny naší společnosti. A to je fakt, kterýbtéto politické argumentaci nemůže dodat přesvědčivosti.

Taková je tedy ideologická a politická motivace obžaloby. Každý si ji může doplnit ještě o další, běžněznámé skutečnosti, které jsou důležité pro tento velký politický proces. K těmto skutečnostem patří různé tiskoviny /např. Leninská jiskra, proslulé Zprávy/ a schůze /jmenujme za jiné jen tu z pražské Čechie/, zaměřené proti vedoucím politikům KSČ a státu v době, kdy ještě vykonávali svěřené funkce. Jestliže se tato činnost dnes pokládá za výraz zvláštního uvědomění, které proto vylučuje negativní právní kvalifikaci, pak činnost obviněných, vycházející z jiného politického a ideologického stanoviska kvalifikuje prokurátor na podkladě trest-

ního zákona. Pravdou tohoto procesu však je, že nejde o 19 obviněných. Dr Štilip žaluje za názory a snahy, které byly názory a snahami většiny - žaluje tedy většinu společnosti.

### JEDEN MUŠKETÝR PO TŘECH LETECH

Z vystoupené Aloise Indry na zasedání ÚV KSČ v prosinci 1967:

O VLÁDĚ: "Materiály už projednané a rozhodnuté na předsednictvu ÚV se předkládají vládě, přičemž samozřejmě je pozice vlády v takové chvíli už zcela jasná; V praxi tu tedy dochází k jakémusi splývání stranických orgánů i vlády k dublování práce, vedení společnosti se směšuje s konkrétním řízením státu a hospodářství. V praxi je to tak, že někdo jiný rozhoduje a někdo jiný nese osobní zodpovědnost. K tomu přistupuje ještě fakt, že vláda je zcela vyloučena z účasti na tvorbě zahraniční politiky státu a neumožňuje se jí ani posuzování práce naší bezpečnosti a problémů obrany republiky. Např. informace, jež se nám ve vládě poskytují o zahraničně-politických otázkách - pokud vůbec nějaké dostaneme - mají zpravidla charakter více či méně dokonalejších tiskových komentářů. Někteří soudruzi ve stranickém aparátu si ze soustavné kritiky ministrů vyvodili právo rozdělovat, ať už vědomě či nevědomě komunisty na dobré či špatné, podle toho, kde pracují. Nechci generalizovat, ale jež otlivci podléhací předstávám, že jsou povoláni uplatňovat vedoucí úlohu strany vůči ministrům a kontrolovat je.

/Pozn.: všechno podepisujeme; a jakpak je to dnes, po třech letech, soudruhu Indro?/

O SOVĚTSKÝCH PŘEDSTAVITELÍCH: "Nejsem si jist, jestli by vedení strany pozvání takových návštěv, jakou byla návštěva soudruha Brežněva, v současné situaci nemělo velmi pečlivě zvažovat. KSSS a ostatní bratrské strany se zajímají o vývoj v komunistickém hnutí obecně a v každé straně konkrétně. Mají na to právo a je to zcela přirozené. Ale něco jiného je zajímat se a něco jiného je zasahovat. Tím více mě udivilo, že se tu soudruh Brežněv objevil. A přitom z výkladu soudruha Noyotného vyplývá, že nešlo o pozvání schválené a rozhodnuté v předsednictvu ÚV. Pokud budou informace takto neuplné pak to mohlo mít, podle mého názoru, i velmi vážný vliv na naše vztahy ke KSSS. Přičemž my samozřejmě se nepotřebujeme přesvědčovat, jaký je náš vztah k Sovětskému svazu a k jeho komunistické straně. Ale my, jako českoslovenští komunisté musíme mít přece vlastní hrdost. Musíme trvat na tom, abychom si své vnitřní záležitosti vyřizovali sami, svými vlastními silami."

/Pozn: Plně podepisujeme; jen proboha, když vám soudruhu Indro vadil jeden Brežněv, jak to, že vám nevadilo půl miliónu cizích vojáků a že jste je dokonce pozval, zapomenuv na to, že "musíme trvat na tom, abychom si své vnitřní záležitosti vyřizovali sami, svými vlastními silami?" A jakpak je to teď, po třech letech?/

O STANOVÁCH A O ŠIKOVI: "Diskutuje se tu na téma rozdělit nebo nerozdělit konkrétně funkci prvního tajemníka a presidenta. Jednou se tato otázka dostala na plénum. Bude zcela přirozeně diskutována po tomto plénu v celé straně. My máme zabránit, aby se dostala na veřejnost. Myslím, že ani členům strany, ani členům ÚV není zakázáno vyslovovat názory, které by mohly zajít v určitém období za rámec stanov /pozn. z toho byl na ÚV obviněn Šik/. Jestliže revidujeme Ústavu, vyžádá-li si to život, můžeme přece revidovat také stanovy. Udělali jsme to mnohokrát, udělali jsme to samozřejmě na sjezdech, když před tím byla nějaká věcná diskuse. A takhle diskutovat o věcech musíme i nyní. A já si teď nejsem docela jist, jestli soudruh Šik zašel ve svých návrzích opravdu za rámec stanov. Jestli spíše nejde o problémy metod práce, pracovního stylu strany, než o to, co je ve stanovách vyjádřeno."

/Pozn.: Samozřejmě, že podepisujeme; ale jakpak je hodnocen Šikův projev v "Poučení"? a jakpak se tam, po třech letech hovoří o diskusi kolem stanov?/

O KRIEGLLOVI A TAJNÉM HLASOVÁNÍ : "Prosím, abyste přijali tyto mé konkrétní návrhy: ... uložit předsednictvu, aby posoudilo, rozpracovalo a plénu ÚV se svým stanoviskem předložilo návrh na zavedení tajného hlasování při volbách do stranických orgánů. K tomu malé vysvětlení: posledně jsem nehlasoval pro návrh soudruha Kriegla, i když si osobně myslím, že jsme dávno zralí k tomu, abychom při volbách do stranických orgánů hlasovali tajně. Nehlasoval jsem tehdy ne proto, že bych se soudruhem Krieglem a jeho návrhy včetně nesouhlasil. Nehlasoval jsem proto, že i taková věc, která bude představovat novinku v naší straně, potřebuje posouzení, propracování a potom klidné, uvážené rozhodnutí. Za třetí: měli bychom trvat na tom, aby každé jmenování a odvolání z funkcí, které jsou v nomenklatuře ústředního výboru, bylo řádně zdůvodněno, a trvat na tom, aby tyto kádrové návrhy nebyly předkládány vždy až na konec zasedání."

/Pozn: taky souhlasíme; ale proč bylo nyní, právě před volbami delegátů na v á š sjezd, znovu zavedeno veřejné hlasování, které prý odpovídá tradicím KSČ? Neodpovídá spíše nejistému vedení, které dobře tuší, že i v normalizované straně by to při tajném hlasování mohlo dopadnout všelijak? Tak to vypadá s vašimi názory po třech letech, soudr hu Indro/!

#### DROGISTA DO ČELA ODBORŮ ?

Bude-li realizován už schválený návrh /zatím naráží v odborech na odpor/ má se stát novým předsedou ÚRO Karel Hoffman, původním povoláním drogista. Jmenování nebylo zatím oznámeno, ale Pillerovi už bylo odebráno dispoziční právo a právo podpisu dostal Hoffman. Poprvé by tedy místo dělníka stanul v čele nejsilnější organizace dělnické třídy zástupce služeb a ne dělník. Byl ovšem vybrán právě pro svou schopnost sloužit.

Hoffman jako šéf spojů dal 20. srpna 1968 vysilačům příkaz, aby znemožnili vysílání stanoviska Předsednictva ÚV KSČ k okupaci - že později spojaři tento příkaz nerespektovali, není jeho zásluhou, Hoffman dal příkaz zastavit v okupační noci veškeré meziměstské a mezistátní telefonické hovory - kromě s Moskvou. U Hoffmana se sešli Auersperk, Sulek, Hes, Vacík, Marko, Hrabal, aby si rozdělili úlohy, jak se zmocnit rozhlasu, televize, četky a dalších spojových prostředků a postavit je do služeb okupantů. Kdyby se to podařilo, proběhla okupace nepozorovaně, rozhlas by ji hned od začátku přivítal, Dubček, Smrkovský, Špaček a další by se byli "nepřipojili k jednání v Moskvě", ale slehla by se po nich zem /možná doslova/, noc na 21. 8. by se stala bartolomějskou nocí /jen s tím rozdílem, že počet obětí by nebyl nikdy oznámen/ a dělnicko-rolnická vláda s Koldry, Indry, Bilaky, Rigy a dalšími by provedla čistku, podle níž by procesy z padesátých let byly pouhým kočkováním. Hoffman poslal s ozbrojeným doprovodem do rozhlasu Marka, aby tam dal přečíst dlouhé provolání /jeho poslední redakci prováděl Auersperk a Hes/, v němž jsou vojskapěti do Československa pozvána. Markovi se sice podařilo, dostat se do rozhlasu, ale text do vysílání neprosadil; rozhlas vysílal pravdu. Hoffman tak vlastně nesplnil jeden z klíčových úkolů okupace: díky tomu neměla sovětská vojska kde bydlet v prvních dnech, neměla co jíst atd. - k tomu všemu by bylo nedošlo, kdyby v ~~xxx~~ rozhlasu vyšlo provolání zvatelů, kdyby se ustavila dělnicko-rolnická vláda atd. Přesto se snažil, a má teď ~~xxx~~ za to inkasovat odměnu. Bude-li realizován návrh, a stane-li se předsedou ÚRO, má být dělnická třída na co hrdá.

#### CO TASS NEPŘINESL

Ti, co v československém jaru sledovali sovětský tisk, brzy poznali, jak zkresleně informoval o ~~situacích~~ událostech u nás, co zamlčoval, o čem se nezmínil. Co sovětský Tass nepřináší, s tím nesouhlasí. Z projevu Gierka na posledním zasedání polského ÚV nepřinesl mimo jiné dvě podstatné věci: kolik lidí bylo zabito a raněno v prosinci na polském pobřeží a že za tragické události nese zodpovědnost strana. "Plné porozumění", uvedené v komuniké ze společných jednání, má tedy své hranice. Také Rudé právo si Gierka zkrátilo po svém. Neuvedlo mnoho z příčin, které vedly podle Gierka k prosincovému výbuchu;

jsou stejné, jaké jsou dnes u nás.

### KOMUNISTICKÁ STRANA RAKOUSKA SLÍBILA? ŽE ODVOLÁ

Zatímco sovětský pokus přimět hrozbou rozštěpení KS Španělska, aby odvolala svůj protest proti okupaci Československa, nevyšel, delegace KS Rakouska Husákovi změnu svého stanoviska přislíbila. Formálně má dojít k odvolání na březnovém zasedání ÚV KS Rakouska, kde má Muhri podat zprávu o jednání v Československu; nato bude předloženo z pléna několik návrhů, aby se původní stanovisko, odsuzující invazi, revidovalo. Po odstoupení řady členů ÚV v minulých měsících není pochyby, že ústřední výbor návrh schválí. Při změně volebního zákona v Rakousku byla jistá možnost, že KSR se konečně aspoň s jedním poslancem dostane do parlamentu. Bude-li březnové usnesení publikováno před volbami, bude tato možnost značně zkomplikována.

### ANTONIO MICHE O LISTEROVĚ FRAKCI

Bělehradský NIN přináší 31. 1. 1971 interview s členem sekretariátu a Politbyra KS Španělska Antonio Michem, věnovaný hlavně významu odštěpené Listerovy skupiny /která žádala, aby ÚV odvolal nesouhlas s obsazením ČSSR/. Miche: Listerův případ neměl žádný vliv na život strany. Jeho skupina nenašla v celém Španělsku žádnou podporu. Jistý ohlas má jen mezi emigranty v SSSR a NDR. Vývojem mezinárodních událostí i samotnými událostmi ve Španělsku utrpělo Listerovo stanovisko těžkou porážku. Nejlepší odpovědí lidem tohoto typu je široký masový boj. A v tomto boji se správnost politiky strany potvrdila. Na výtku, že KS Španělska je málo internacionální, je nutno odpovědět, že svou mezinárodní povinnost splňuje především tím, že vede revoluční boj ve Španělsku, že tam krok za krokem vítězí nad reakcí, že tam proboujováním demokracie uvolňuje cestu socialismu.

### ROZDĚLENÍ KS VENEZUELY

Orgán "komunistické většiny", vycházející pod jménem "Deslinde" v Caracasu, přináší 8. 1. 1971 jména organizací a významných členů strany, která dokumentují, že většina hnutí sleduje "komunistickou většinu". V Caracasu je to už například 75 procent všech buněk a všechny mládežnické organizace strany. Nové hnutí se konstituovalo jako komise pro přípravu 4. sjezdu KS. Mládežnická organizace se podle prohlášení Alexise Adama jednohlasně přičlenila ke hnutí obnovy.

Přinášíme několik myšlenek, které vysvětlují důvody, vedoucí k rozdělení. Z článku "Příčiny rozštěpení": ... /menšina/ pojímá marxismus jako sumu úplných, dokončených a věčných pravd, které se už nemohou rozvíjet, obohacovat ani překonávat. Z toho plyne neschopnost pojímat marxismus jako teoretický návod a instrument k pochopení vztahů v dnešní Venezuele. Pojímají také i stranu jako nezmenitelnou organizační realitu, která je ovládána jakýmsi věčnými principy... zvláště si udržují ultracentralistický a paternalistický názor na stav a praxi strany - organizace podle nich smí přičiňovat nanejvýš okrajové poznámky k závěrům a omezit se na provádění zhora vyhlášených rozhodnutí. Berou socialismus jako společnost, která musí být vystavěna na základě jediného univerzálního a obligatorního modelu. Zaujmají nekritické a bezpodmínečné stanovisko ke komplexním problémům stávajících současných socialistických zemí a z toho důvodu nejsou schopni registrovat ani žádné omyly, deformace a porušování, k nimž při výstavbě socialismu v těchto zemích dochází... Provádějí politiku, v níž strategie mizí v taktice... My chápeme marxismus jako aspekt reality, podřízený změnám, vývoji a neustálému obohacování. Stranu bereme jako organizační strukturu, jejíž struktura a způsob jednání je následkem jejího politického určení a musí být podřízen hlavním cílům, které si vytýčila. Nevěříme na nezměnitelnost organizačních formulí, i když také myslíme, že jisté základní rysy musí revoluční organizace mít. Hájíme však nutnost tyto rysy v konfrontaci se skutečností aktualizovat, upravit a třeba i předělat podle potřeby.

Jsme internacionalisty, ale hájíme vášnivě naši nezávislost anaše výhradní právo rozpracovat svou vlastní orientaci a určovat svůj postup. Snažíme se dělat ~~xxx~~ ~~xxx~~ realistickou politiku, odpovídající znalostem

a podmínkám naší doby; odmítáme však podříditi jí všeobecnou revoluční linii, bez níž bychom nebyli nic víc než jednou z reformistických organizací.

Uznáváme i existenci dalších sociálních sil kromě dělnické třídy. Chceme přispět k tomu, aby síly, instituce a proudy, které se od nás liší /civilní, vojenské, náboženské, mládežnické/, avšak přesto hrají revoluční roli, nebo by ji potencionálně mohli hrát, přispěly k tomu, aby samy vyvinuly všechnu energii, které jsou schopny; mohou tak pomoci položit pevné základy lidové moci a zakotvit tak antiimperialistickou a socialistickou vládu v naší zemi. Tyto síly chceme využívat, aniž bychom se nad ně vyvyšovali, bez sektářství a bez paternalismu."

Venezuela je samozřejmě daleko od našich evropských starostí. Těžko také říci, jaký bude další vývoj této většinové části venezuelské strany. Ale myšlenky, které vedly k rozdělení ukazují, že i tam se pocituje naléhavá nutnost zbavit se jediného modelu, který se stává objektivní brzdou revoluce a že toto poznání, které je bolestně naléhavé v socialistických zemích a silně alarmující největší komunistické strany v Evropě, přeskakuje i na latinsko-americký kontinent. Vývoj se proočazuje.

### ROZTROPOVIČ KONTRA SOVĚTSKÁ VLAST

Sovětská vláda potrestala Rostropoviče za to, že se ujal Alexandra Solženicyna a že se stal členem výboru promobranu lidských práv v SSSR, založeného atomovým fyzikem Sacharovem. Zakázala mu výjezd do ciziny na půl roku a způsobila tím neobyčejný vzrůst zájmu světového tisku o sovětskou kulturu a její administrování, Morning Star 15. 1. 71: koncert sovětského čelisty Mstislava Rostropoviče a jeho ženy Galiny Višněvské v Helsinkách, již vyprodaný, byl odvolán, jak oznámila sovětská koncertní organizace Goskoncert. Rostropovič protestoval proti kampani vedené proti jeho příteli spisovateli Solženicynovi v otevřeném dopise, adresovaném v listopadu čtyřem moskevským listům.

MS. 20. 1. 71. Včera bylo v Moskvě oznámeno, že koncert světově známého sovětského čelisty M. Rostropoviče, který se měl konat v Paříži příští týden, byl odřeknut.

Světový tisk v prvních únorových dnech: David Oistrach, který měl koncertovat v Innsbrucku, oznámil, že odjede jen tehdy, bude-li povolen výjezd i M. Rostropovičovi. - Kolikpak činovníků si už s povzdechem vzpomnělo na onoho nacistu, který říkal: "když slyším o kultuře..."

### KRITIKA JUNOSTI A NOVÉHO MIRU

Pod titulkem "Politicko-literární šarvátky v předsjezdové kampani" přináší bělehradská Politika 28. 1. 71 článek, který ukazuje, že v SSSR nejsou spokojeni s ideologickou situací avracejí se k metodám Ždanova. Necelý měsíc po kritice Junosti /šéfredaktor Boris Polevoj/ a Nového Miru /šéfredaktor V. Kozolapov/ nastoupil s většinou redakčního štábu před rokem po odvolaném Tvardovském/ v orgánech Svazu spisovatelů, jsou tyto časopisy kritizovány i po stranické linii. Nový mir je kritizován za to, že nepřinesl žádná významná díla umělecké prosy o současnosti, dělnické třídy a kladných hrdinech, zato však uveřejňoval materiály tématicky bezvýznamné, a ideologicky i umělecky chybné novely. Novu byla napadena Jevtušenkova poema Kazanski univerzitet za historické nepřesnosti, zevšeobecnování a ideologicko-umělecké nedostatky. Pravda žádá, aby časopisy psaly víc o práci na vesnici, v armádě, věnovaly se víc problémům zahraniční politiky a ideologickému boji.

### DVAKRÁT GEORGES MARCHAIS

Z projevu na zasedání ÚV KSF, L'Humanité 30. 1. 71.

"Naše strana hledí vstříc s důvěrou k obecním volbám. Aby poškodili vzrůstající zájem, který vyvolávají akce návrhy naší strany, rozpoutali naši protivníci znovu bouřlivou protikomunistickou kampaň a to ve dvou směrech. Především si buržoasie bere za záminku těžkosti nebo vážné omyly v některých socialistických zemích a využívá jich všemi prostředky své propagandy, včetně lží, aby v očích pracujících pošpinila obraz socialismu. V téže době sepekeuší představovat naši stranu jako pouze stranu dělnickou, jejíž politika odpovídá jen zájmům jedné skupiny našeho národa.

Zasadili jsme tvrdé údery této kampani a budeme v tom pokračovat. Vždycky,

kdykoli je to třeba, vyjadřujeme jasně své mínění o tom, co se nám v praxi  
té či oné socialistické země nezdá shodné s našimi společnými principy. Avšak  
říkáme otevřeně: Nejsou to ani potíže, s nimiž se tu i onde v těchto zemích  
setkáváme, ani chyby, jichž se tu i tam v novém socialistickém světě dopou-  
štějí, které by mohly rehabilitovat nesnesitelný systém vykořisťování a útlaku,  
jímž je kapitalismus...

My komunisté chceme dělat politiku, která uspokojí zájmy pracujících,  
politiku pro lid. A není možné dělat politiku pro lid, neděláme-li ji s lidem.  
V tomto směru sledujeme s velkým zájmem a velkou sympatií rozhodnutí polské  
SPDS, kterými řeší velké těžkosti, jež vstaly v této zemi, a jejíž původ  
osnačuje - z významné části - v chybné praxi při uplatňování socialistické  
demokracie. Využit v zájmu pracujících a celého národa ohromné možnosti,  
které v sobě nese socialismus, předpokládá uskutečnění řady faktorů, které  
není možno od sebe oddělovat. Jde o to progresivně využít společnosti, která  
má velké možnosti výroby a zároveň najít konkrétní možnosti, zajišťující  
bez přestání vzrůstající podíl pracujících na řízení této společnosti. Jde  
o soustavné zlepšování materiální úrovně pracujících mas a rozvoj autonomní  
aktivity masových organizací. Jde o to zajistit rovnovážný rozvoj všech  
produktivních sil a vést nesmiřitelný boj proti byrokratismu za rozvinutí  
práv jednotlivce. Tohle je socialismus. To navrhuje naše dělnické třídy,  
ale také všemu lidu naší země.

Na obědě pro novináře, Neue Zürcher Zeitung 6.2. 71:

V řadě veřejných diskusí, které v poslední době mají členové francouzského  
politbyra, byla Marchaisovi /protože KSČ dále než ostatní KS na západě  
hájila Stalinovu neomylnost/, při setkání s novináři položena otázka v této  
věci. Marchais se bránil poukazem na to, že se dlouho nevěděl, co všechno  
Stalin dělal. Pořád zůstává velkou historickou osobností. Dějiny rozhodnou,  
co na něm bylo dobré a co špatné. Chruščov to přeháněl. Na doplňující  
otázku Marchais odpověděl: "Nemyslíme však ani v nejmenším, že by se směro-  
valo ke znovuoživení Stalinova kultu. Když by se to však stalo, pak bychom  
s tím v žádném případě nebyli srozuměni /en désaccord total/.

### DVOJNÁSOBNÝ PRESIDENTŮV VĚZEŇ

Komunistický Morning Star 12. 2. 71 v článku "Czech TV man for trial": Pan  
Vladimír Škutina, televizní komentátor po i n v a z i Varšavského páku tu do  
ČSSR, bude příští čtvrtek postaven před soud pro pomlouvání, pravil dnes  
úředník obvodního soudu v Praze. Pan Škutina, kterému je 39 let, byl zatčen  
18. srpna 1970 a je obviněn z toho, že napsal a chtěl rozšiřovat dvě eseje,  
které pomlouvají čs. republiku, presidenta Svobodu a SSSR. Tyto dvě eseje  
"Vstupci a 6 kanálů" a "Rusové opravdu přicházejí" se nikdy neobjevily na  
veřejnosti, ale pan Škutina je obviněn, že je ukazoval /i/ jiným lidem a  
tím podněcoval proti československému socialistickému systému.

x x x

Proces se na rozdíl od jiných konal ve stanovenou dobu v Praze u soudu na  
Ovocném trhu a byl doprovázen několika trapnostmi, postihujícími čs-  
socialistickou justici: chabost obžaloby poněkud deprimovala prokurátora  
JUDr Ebnera, který žaloval tváří v tvář řadě českých i zahraničních novi-  
nářů značně nerozhodně a spíš jen pro sebe, takže ho soudce napomínal:  
"Pane prokurátore, musíme vás slyšet, když žalujete..." Pan prokurátor tedy  
svedl poněkud hlas, ale když navrhoval trest, doporučil, aby Škutina dostal  
snad trest odpovídající sazbě horní části poloviny. Obhájce skutečně obha-  
jeval, avšak výsledek byl pravděpodobně určen předem a soudce JUDR Kazimour  
usnesení bez ohledu na průběh jednání respektoval. Škutina dostal za to,  
že "nerušoval snahu o konsolidaci a hanobil republiku, jejího presidenta  
a napadal spojence" dva roky nepodmíněně. Za snižování vážnosti presidenta  
republiky /tehdy Novotného/ byl již jednou /5. května 1962/ zatčen a 16 mě-  
síců vězněn. O tom viz jeho knížečku "Presidentův vězeň".

## DLE HLASU POZNÁTE JE

REL BERÁNEK, tajemník MV KSČ Praha, člen byra, v polovině ledna na ideolo-  
cké konferenci: "Novotný zaměřoval ideologický boj jen proti socialdemokra-  
smu a zanedbal boj proti jiným nebezpečným formám oportunistu, jako je  
jugoslávština, "čínština" a další odrůdy trockismu."

ZEN PALONCY, ředitel nakladatelství Svoboda na stranické schůzi: "XX. sjezd  
boj s tzv. kultem do hnutí zanesli agenti mezinárodního imperialismu".

## PŘELOM

lu 1952 byly dva procesy: proti manželskému páru Rosenbergových v USA a  
oti Slánskému a jiným vedoucím komunistům v ČSSR.  
Rosenbergovi byli odsouzeni k smrti a popraveni pro nedokázanou špionáž ve  
spěch SSSR. Slánský a mnoho dalších v pražském procesu byli odsouzeni  
smrti a popraveni kvůli dokazatelně neexistujícímu sionisticko-titoisticko-  
perialistickému spiknutí.

Poprvé po tolika procesech jsem nevěřil ani slovo z monstránní obža-  
by a vynucených přiznání. Přesto jsem veřejně neprotestoval. Odmítl jsem  
chvalovat justiční vraždu, ale mlčel jsem - ve jménu špatně pochopené  
disciplíny, která se mění ve spoluvinu. Neobstojí námitka, že by to nebylo  
komu prospělo, kdybych promluvil. moje mlčení bylo neodpuštělné. XX. sjezd  
SSS rozkolísal Stálinův mýtus, ale bohužel jej nevyvrátil z kořenů. Chruščov  
dlehlel aparátu. Stále více se projevující pohrdání vůči všem socialistic-  
ka, demokratickým, humanistickým principům, nová zatčení, nové procesy,  
ová opatření vůči jakémukoli závanu svobody nás vedly k otázce: Je to ještě  
socialismus? Zmenšilo se odcizení? Změnily se vztahy mezi lidmi? Jsou lidé  
podobnější, přímější, šťastnější než jinde? Je vůbec socialismus ještě  
žán?

o - byla odpověď. Přišla z Prahy, z Bratislavy, z Československa. To, k čemu  
došlo, bylo ospravedlnění našeho bytí jako komunistů, se všemi omyly, chy-  
mi a nedostatky, které jsme si mohli právempředhazovat. Československo  
přineslo důkaz o možnosti evropského socialismu. 21. srpen byl protidůkaz.  
tak krátkém časovém intervalu se projevila možnost socialismu a zároveň jeho  
možnost, dokud velmocenská politika rozhoduje o osudu národů - je to  
stimul, který nás, komunisty, zbavuje oprávnění. Proto ten smutek a ten hněv,  
proto všechno to těžké, co znemožňuje o tom hovořit klidně...

.. Při zapadajícím slunci jsem kráčet dolů. Hluboko dole, na serpentíně,  
šel vstříc stín, štíhlý a velký. Kráčet vzhůru. I to jsem byl já. Setkáme  
va dříve, než slunce zapadne?

řeháním? Socialismus, který vznikl v Československu, v této malé zemi,  
hlašoval, že poutník se na rozhodující křižovatce sejde se svým stínem.  
držet si sen o socialismu bylo rok od roku obtížnější. Nebyl to strach před  
pravdou, před velkou zimou a tmou, strach ze ztráty proteplující vzájem-  
nosti, který nám bránil v poznání, jak slabý už byl náš sen?...

bylo Československo 1968 poslední šancí toho, jehož čas se chýlí ke konci,  
šancí evropského socialismu? Syntézí svobody a komunismu? Lidské tváře?  
dlouhotrvající a protikladné světové revoluci, která je obsahem tohoto  
století, jsou nejdůležitějšími faktory Vietnam, Kuba, Čína. Přesto by  
tak bylo pošetilé, hledat tam příklad pro Evropu, anebo považovat Evropu za  
konanou, za kontinent minulosti bez budoucnosti. Takovým příkladem by bylo  
valo ČSSR. Je to pryč. Hloupé slovo, pryč. Ale co dělat? Smíříme se s tím?

Nesmířuji se s tím. Že je možné vojenskou přesilou přemoci národ,  
dí národy již tisíce let. Že však bylo možné narysovat v malé zemi lidskou  
vář socialismu, i když jen letmou, je významnější, než nikoli překvapující  
tízství přesily. Toto vítězství odpovídá pravděpodobnosti. Stalo se nepravdě-  
podobné, když tak mocný vítěz nenašel tak dlouho žádné pokoření. Nepravdě-  
podobný ve všech výpočtech "realistické" politiky je vždycky znovu člověk. Není  
ny pošetilost doufat.

Mluví ke svým třicetiletým, dvacetiletým současníkům, k jedné nikoliv  
tracené, nikoli už pragmatické, ale bojující mladé generaci. Zajisté je v ní  
vechno možné: anarchisté, trockisté, stoisté, křesťané, radikální demo-  
kraté, fanatičtí antidemokraté, mystikové násilí i kazatelé nenásilnosti.  
však, jak se mi zdá, jedno převažuje: Touha po fantomu, který se už skoro stal  
nadávkou - po svobodě.

atímco píši, jsem obklopen současností. Přicházejí ke mně hlasy z Prahy i Paříže, z Vietnamu i z Kuby a také z Moskvy. Kolik je tam všude přátel, usilujících o syntézu socialismu a svobody, kolik vyvrvalých, chytrých. Bolestný potímluv: Mausoleum Lenina a Revoluce, dříve velký motor, dnes přechasto brzda. Avšak: Bez Moskvy žádná svoboda pro Vietnam! Žádná naděje na mír! Imperialistická tická velmocenská politika zasypala socialismus, Avšak přesto odporuji rozšířenému názoru, že mezi SSSR a USA není dnes žádný rozdíl. V SSSR sice vládne lid, ale nekontrolovaný aparát moci a hovořit "o vedoucí úloze dělnické třídy" je cynismus a rutina. Avšak není tam kapitalistické ziskové hospodářství a jsou tam vytvořeny základní ekonomické předpoklady pro socialismus, A i když to v nohách byrokracie stěžuje každý krok, a i když v blízké budoucnosti nelze od Sovětského svazu očekávat žádné impulsy pro socialismus, může se stát zasyčený socialismus výbušninou jeho obnovy."

Ernst Fischer, marxistický filosof, předválečný člen rakouské komunistické strany, významný představitel Kominterny ve třicátých letech, spolupracovník Dimitrova i Götwalda, člen ÚV KS Rakouska a jejího předsednictva po válce; po obsazení ČSSSR po roce 1968 pro svůj zásadní negativní postoj vůči sovětské politice vyloučen ze strany.

Citát je z jeho knihy: "Erinnerungen und Reflexionen", Rowohlt 1969 a 1970. Jeho vzpomínky obsahují zajímavé pohledy do zákulisí štábů sovětského dělnického a komunistického hnutí; příležitostně přineseme v příloze některé výňatky.

#### ZE SPOLEČNOSTI

ZNOVU NAVAZUJEME NA TRADICE Z NAŠICH DĚJIN: Antonín Koniáš, představitel utočné protireformace, který vyhledával, cenzuroval a ničil české knihy, zejména reformační - spálil jich na 30 000 - autor "Klíče kacířské bludy k rozeznání otvírajícího", byl v minulých reformačních letech neprávem napadán. České ministerstvo kultury už minulého roku objevilo v tomto pozoruhodném muži mnoho stránek, na které může znovu navazovat. Vydalo seznam autorů, jejichž knihy musí být vyřazeny z veřejných knihoven, a tento úkol byl nyní v první etapě dokončen. Mezi vyřazenými jsou m.j.: Čep, Durych, Zahradníček, Milan Kundera, Mňačko, Lednon, Škutina, Jan Procházka, Pavel Kohout, Ludvík Vaculík, Václav Černý, Sviták, Havel, Liem, Gildstücker, Šák, Löbl /tedy i jeho kniha, která vyšla za Husákova spoluautorství 1968 v NSR "Tschechoslowakei im Umbruch"/, Selucký, Ivan Diviš, Milan Šulc, Škvorecký. Pokrok, který kterého mezi tím naše země dosáhla umožnil, že vyřazením knih je několika násobek množství, dosaženého Koniášem.

BEATA KLARSFELDOVÁ V PRAZE : Do hlavního města ČSSR přijela nositelka medajle Světové rady míru /dostala ji roku 1969 na zasedání ve východním Berlíně/, občanka NSR, známá tím, že zřadila kancléře Kiesingra /V NSR za to dostala vězení/. Přinesla si s sebou balík tištěných letáků v dobré francouzštině a mnohem horší češtině, nazvaných "Proti restalinizaci, proti perzekuci, proti antisemitismu". Leták vyzývá k odporu proti vlně antisemitismu, vyvolané v socialistických zemích přívrženci obnovení Stalinova režimu, kritizuje za to současné české politiky, polského Moczara i Neues Deutschland. Karsfeldová rozdala nerušeně mnoho letáků, například u filosofické fakulty v Praze - tam dokonce na dohled od jednoho příslušníka, který se touto činností nijak nevzrušoval - až když jakýsi pilný občan upozornil SNB, které se pak hřečšrozjelo po Praze mladou Někku shánět. Někonc ji našli, a jak sdělil Gustav Husák v televizi našim národům, "pár hodin s ní pobesedovali a vyvezli ji za hranice a už k nám nebude smět."

**ÚMRTÍ:** V neděli 31. ledna zahynul pod tramvají, když honil psa, s kterým vyšel na procházku, generálporučík ing. Alexandr Macha, náměstek ministra národní obrany, o němž kolovala pověst, že má být budoucím ministrem. Vojenský pohřeb se konal 5. února.

V pondělí 1. února zemřel v Moskvě Jiří Lukáš, který po srpnu 1968 redigoval Zprávy, vydávané redakční radou při sovětských vojskách /Poučení: v posrpnovém období sehrál závažnou úlohu časopis Zprávy, který byl nejen významným činitelem ideologického působení, ale stal se i důležitým prostředkem organizačního sjednocování všech zdravých sil/ a do tohoto časopisu psával pozoruhodné poznámky pod značkou "luwa" - spolu s Antonínem Vavrušem. Ten, kdo si Zprávy schovával, najde pod touto značkou i po letech nesmírně osvěžující čtení. V úterý 16. února byl zpopelněn v Ústí nad Labem Květoslav Inneman, bývalý člen bezpečnostní komise ÚV KSČ, sekretář Barákovy komise, která byla ustavena v lednu 1955 k "prošetření" politických procesů. V této komisi předložil Inneman návrh, aby "Švermové byl cestou milosti snížen trest na 8 let, aby byla k 10. výročí osvobození podmíněně propuštěna a nalezeno pro ni umístění co nejdále od Prahy /byl navržen Jeseník/. Pozoruhodná byla argumentace zdůvodnění: KSČ sepevnila a naše republika je do té míry zkonsolidovaná, že jsou už možná určitá uvolnění" Nešlo tedy o nápravu nezákonného rozsudku./ Inneman byl také v komisi C, ustavené po XX. sjezdu KSSS a vedené opět Barákem. Ta posuzovala zprávu, která v podstatě zbavovala Slánského z obžaloby, na jejímž základě byl popraven. "Napředložené zprávě byl vytknut čistě juridický přístup k věci. Komise zjišťuje, že by takto odpadla celá řada bodů obvinění, a proto je nutné... zprávu přepracovat. Zprávu přepracují soudruzi Barák a Inneman. Rozsudek musí zůstat nedotčen. V přepracované zprávě, schválené Politbyrem 23. září 1957 /už od 3. dubna 1956 vědělo politbyro i komise ze zprávy o vyšetřování proti Doubkovi a Kohoutkovi, že všechny procesy byly vykonstruovány, doznání získána brutálními nezákonnými metodami/ byl tedy Slánský znovu obviněn: že prosazoval nepřátelské elementy, že je odpovědný za zradu některých lidí, které dosadila kádrová komise na ministerstvo zahraničí, že nese politickou odpovědnost za židovskou vystěhaleckou akci, že špionážní spojení k Ziliacovi nelze sice prokázat, avšak existuje oprávněné podezření, že mu dával Slánský důvěrné informace, že je spolu se Švermovou odpověden za Šlingovo škůdcovství, že porušoval socialistickou zákonnost, za což ani nebyl odsouzen, že je spolu s Reicinem vinen za špatnou čistku v armádě, že nese odpovědnost za škodlivé metody ve stranické práci." Oba citáty jsou ze zprávy Pillerovy komise. Alois Indra na Innemanově pohřbu: "Revoluční prapor ponese dál stejně věrně a pevně, jak jsme to byli zvyklí u něho vídat".

**VYLOUČENÍ NOVINÁŘI:** Svaz novinářů, jehož vedení se už v roce 1969 zmocnila skupina, vedená Dr. Josefem Valentou /ještě 1968 šéfredaktor Života strany, který uveřejnil komentář na obrahu 2 000 slov/, provádí čistku, aby jeho nejangažovanější členové netrpěli pindráky. Komise vedená JUDr. Františkem Néblem /nyní šéfredaktor Večerní Prahy/ zatím vyloučila mimo jiných: Jiřího Kantárka, Irenu Petřinovou, Jiřího Hochmana, Věru Štovičkovou, Jiřího Rumla, Annu Tučkovou, Jiřího Hanáka, Jiřího Dienstbira, Jiřího Lederera, Ludvíka Vaculíka a další. Pozorný čtenář novin či posluchač televize a rozhlasu jistě potvrdí, že úroveň novinářské práce odpovídá zrovna tak přesně úrovni dnešního vedení strany a vlády, jak odpovídala svou kvalifikací tehdejší publicistika tehdejší reprezentaci.

#### **OZNÁMENÍ ČLENŮM ČESKÉHO SVAZU VĚDECKÝCH PRACOVNÍKŮ:**

V informačním bulletinu předsednictva ČSVP ze 4.2. 1971 bylo publikováno toto sdělení: Z Denního tisku jsme se dozvěděli, že předsednictvo ÚV Národní fronty České socialistické republiky se dne 26. 1. 1971 rozhodlo vyloučit ČSBP z Národní fronty. Tomuto rozhodnutí nepředcházelo žádné jednání s orgány Svazu, ani s delegací zvolenou ústředním výborem Svazu k jednání s předsednictvem NF ČSR. Neměli jsme tudíž možnost se ohradit proti obviněním v této souvislosti publikovaným v denním tisku, se kterými

spuhlasíme. Tato situace Svazu byla předmětem jednání předsednictva ÚV SVF dne 3. 2. 1971. Přestože Svazu nedošla dosud žádná oficiální zpráva z Národní fronty, je nutné počítat s tím, že informace v tisku skutečně vyjadřuje stanovisko NF. Z toho vyplývají pro Svaz důsledky, které orgány Svazu nemohou ovlivnit, i když tímto rozhodnutím předsednictva ÚV NF ČSR Svaz nezanikl, nemůže účelně pokračovat ve své činnosti.

**MINISTR JÁN MARKO TAKÉ PODEPSAL:** Ve vládní vile na Leinských horách podepsal čs. ministr zahraničí smlouvu, kterou se také ČSSR zavazuje neumísťovat na mořském dnu a pod tímto dnem za dvanáctimílovým pásmem jakékoli jaderné zbraně nebo jiné zbraně hromadného ničení. Československému lidu tak ubyl jeden z nejožehavějších zahraničně-politických problémů, který naše národy již dlouho trápil.

**ODVOLÁNÍ VEDOUCÍHO TISKOVÉHO ODBORU ZAMINI:** Arnošt Silan, kdysi šéfredaktor Obrany lidu, pak vojenský přídělnec v Itálii, poté persekovaný, později ve studijním novinářském ústavu, v zahraničním vysílání čs. rozhlasu /kde spolu s Karlem Hrabalem, nynějším ředitelem českého rozhlasu vedl v srpnu vášnivou kampaň proti okupaci stejně jako ostatní, snad jen s tím rozdílem, že dokazoval na nalezených nábojích jako odborník, že sověti střílí střelami dum-dum / a po srpnu díky svému rychlému prohlédnutí šéf tiskového oddělení ministerstva zahraničí, byl koncem ledna náhle odvolán. Nepomohlo mu ani to, že ještě den před tím vyhodil z oddělení posledního slušného člověka. Vyšťárali totiž, že Silan se kdysi jmenoval Silbiger.

**POTÍŽE S VYSÍLÁNÍM:** Jsou všeobecné - načalstvo dráždí jak naše, tak i cizí vysílání. Z cizího se ruší Svobodná Evropa mnoha desítkami vysílaček; jen v Praze je jich dvacet - polovina na střeše ministerstva zdravotnictví, druhá polovina na Letné. Protože některá vysílání se nedají rušit v místě poslechu, pomáhá ČSSR rušit také vysílání, určená pro Sovětský svaz. Je to dost nákladná záležitost a Karel Hoffman, dříve než odejde ze spoju, by měl o tom podat parlamentu zprávu. V továrnách by sepdovili: vypínání proudu v zimních mrazech by bylo vůbec nemuselo být ~~zavedeno~~ zavedeno, kdyby byly vyraženy rušičky. Ale potíže jsou i s vlastním programem: v rozhlase zakázali např. používat v jakékoli souvislosti slovo "dočasný" - asi se ho bojí. A stále více se musí omezovat i pojmy "pravda", "čest", "spravedlnost", "vlastenectví" atd. - pořád působí zápalně, dokonce i v ruských hrách. V televizi budou z toho důvodu zastaveny i "Hovory H".

**MARIE SULKOVÁ Z VLASTY:** Po poměrně krátké době působení byla z týdeníku Vlasta /kdysi nedostatekový časopis/ odvolána v lednu 1971 šéfredaktorka Marie Sulková. Propustila před tím z 13 redaktorek a redaktorů 10 a na jejich místa dosadila jádra sice zdravá, ale bez novinářské kvalifikace. Neschopnost vypořádat se s úkoly vedla například u rychle upečené redaktorky Frélichové k tomu, že spáchala sebevraždu. To otřásl i novým redakčním kolektivem vyhlásili neposlušnost. Svaz žeh musel tedy Sulkovou odvolat. Do širšího výběru na toto místo jsou navrhovány: B. Balášová, dosavadní šéfredaktorka Světa ~~socialismu~~ a televizní kazatelka, V. Košnarová, dosavadní redaktorka Tribuny a manželka jednoho z náměstků ministra vnitra, M. Husáková, dosavadní redaktorka Květů a L. Tomšů, dosavadní redaktorka ve Vlastě.

**TI ADVOKÁTI:** V posledních týdnech začali dostávat posrpnoví emigranti z Československa dopisy, v nichž jim advokátní komora oznamovala, že mají zaplatit 140 dolarů jako zálohu na nucené zastupování obhájcem v procesu, v němž jsou žalováni z nedovoleného opuštění republiky. Nepošlou-li žádanou částku, budou se peníze vymáhat od jejich příbuzných, kteří zůstali v republice. /V kterýchpakto režimech už byli i příbuzní vinni?/ Dopisy vyvolaly ve světové veřejnosti pobouření a protesty i mnoha velmi vážených institucí a organizací: řekly více než dlouhé komentáře o situaci v ČSSR. Teď to vysvětlil v Pardubicích soudruh Husák: vinni jsou advokáti!

mi o této akci rozhodli, neporadili se, když slyšel o prvním protestu, divil se. O takové akci nic nevěděl. Ptá se Štrougala, ten taky nic neví. Jak přišli na to, že sami advokáti. Ale už je to vyřízeno. Poradili advokátům, aby takové dopisy neposílali. - Oznámení, že tato ostudná akce byla svolána, je nejdůležitějším faktem z veřejného Husákovy projevu v Pardubicích 16. února.

### SLAVNÝCH VÝROKŮ:

Každé slovo má v marxistické řeči iný význam ako v nemarxistickéj".  
Akademik Ladislav Szanto v Husákově Novém Slově /č 12, 1969/  
nechtě vysvětluje, proč se vlastně nemůže domluvit

### SOVĚTSKÁ ZÁKONNOST

Agenty a některé západní časopisy přinesly 5. a 6. února z Moskvy zprávu, že sovětské ministerstvo spravedlnosti vyzvalo advokátní komoru, aby vyloučila Ladimíra Švejského, protože obhajoval u soudu Andreje Amalrika. Amalrikova studie "Může SSSR přežít rok 1984?", která už vyšla v mnoha zemích, koluje v "samoizdatělském" vydání i v Československu. Advokátní komora se zatím ještě případem Švejského nezabývala, ale advokátovi hrozí ze stejného důvodu vyloučení z komunistické strany.

Spisovatel Anatolij Levitin-Krasnov, který je stíhán pro údajné "porušení zákona o rozluce státu a církve", si v otevřeném dopise ministerstvu spravedlnosti stěžuje, že jeho advokát Alexander Salevskij byl donucen odřeknout jeho obhajobu. Levitin-Krasnov byl po jedenáctihodinovém vyšetřovací vazbě propuštěn na svobodu, když soud shledal, že ve vyšetřovacím vyhledávání byly porušeny zákonné předpisy. Nejvyšší soud toto rozhodnutí potvrdil, avšak znovu nařídil nové vyšetřování. Spisovatel byl znovu obžalován, zůstává tak na svobodě.

### VELMOCENSKÁ LASKAVOST

Morning Star 22. 1. 71 přinesl zprávu, že USA pustily na návštěvu nemocného otce zadržovaného sovětského špiona Igora Ivanova, který byl odsouzen v roce 1964 ke 20 letům žaláře. Sovětský velvyslanec Dobrinin se písemně zavázal, že se vrátí.

### PŘÍŠUN

Pro zájemce koluje v Československu v originále i prepisech řada materiálů:

1. Záznam a komentáře XIV. vysočanského sjezdu a sjezdové materiály
2. Zpráva Pillerovy komise o politických procesech
3. Literární listy a Listy
4. Amalrikova studie "Přežije SSSR ro 1984?"
5. Dokumenty, protokoly, dopisy, protesty a genese Solženicynova případu
6. Chruščovovy paměti /jejich autenticita není zatím plně prokázána/
7. Ernsta Fischera :Reflexe a vzpomínky
8. Zpráva tzv Kolderovy komise o politických procesech
9. Svetozara Vukmanoviče Tempa "Střetnutí se Stalinem" /výňatky také v zagrebském VUSu/
10. Dvě desky protestsongů Karla Kryla a další

KAREL KRYL, který už v roce 1969 proslul svým songem "Bratříčku, zavírej vrátka" /vyšel spolu s dalšími ještě v roce 1969 na lp-desce Fantonu, vydal na desce Primafonu soubor písní pod názvem Rakovina.

Deska je na obalu z jedné strany ozdobena známými medailemi Ivana Steigra, na druhé straně je Krylův dopis: "Milí bratříčkové",

jak to vypadá doma, víte sami. Tato deska je vlastně pokračováním mé první LP desky, která pod názvem "Bratříčku, zavírej vrátka" vyšla letos na jaře v Československu. Jak snad také víte, Bratříček byl "nedoporučen" a rovněž bylo nedoporučeno vydávání nových nahrávek, jakož i čehokoli, na čem bych byl podepsán.

Snad mi, tak jako u první desky, odpustíte jistou nedokonalost nahrávky - finanční situace mi bohužel nedovoluje vydat komfortnější snímky.

Čtyři známky písničky - Pochod Gustápa, Hle jak se perou, Tak jenom pojistit a Co řeknou ti oáni - jsou politické písně ke hře "Jak mordovali Ardena". Divný kníže vznikl už v Německu, jako reakce na srpen 1969. A Rakovina - název

desky a jméno titulní písničky - to je jméno situace, již  
chci touto deskou pojmenovat.

A ještě díky Ivanu Steigrovi, že seujal obálky této desky.  
Podzim 1969 Váš Karel Kryl

Texty písní, nesporně silné a podmanivé, kolují v souborném opisu, přesto  
vsak Rakovinu přinášíme pro ilustraci i v našem měsíčníku:

Zní hlasy soudních znalců  
a padlých andělů  
řvou ústa slavných starců  
z reklamních panelů

A jaro karty míchá  
pro záda shrbená  
a přetřásko se dýchá  
s svítí červená

V tom jaru listy žloutnou  
a sněží do květin  
A hrůza chodí s loutnou  
a vancem kopretin

Té loutně struny chybí  
a stvůra bez tváře  
spár dravce, tlama rybí  
si hýká z oltáře

Že blázní pošetilí  
jsou na oprátce  
Dnes vládcezavraždili  
Ať žije vládce

Tryznu mu vypravili  
a jede se dál  
Dnes krále popravili  
Ať žije král

Jak tóny kravských zvonců  
zní stránky pamfletů  
lze dobratí se konců  
být stádem Hamletů

Být každý sobě drábem  
to mnohé přehluší  
vsak vápno neseškrábem  
když vězí na duši

Je večer, v sále hrají  
pár dalších premier  
Jak loni třeshě zrají  
a štěká teriér

A znovu ptáci vzlétnou  
výš k slunci poslepu  
to léto chodí s flétnou  
a sahá po tepu

Už blázní pošetilí  
jsou na oprátce  
Dnes vládcezavraždili  
ať žije vládce

Tryznu mu vypravili  
a jede se dál  
Dneskrále popravili  
Ať žije král